Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ РЕСПУБЛИКАНСКА КОМИТЕДЭЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНУУДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

1921 оной ...1-нээ гарана. | № 179 (18502) | 1990 оной августын 5, воскресени | Сэн 3 мүн.

Мүнөөдэр—Түмэр замшанай үдэр

АБАН ХЭЛ: *ажалай түнүүшүүл хөөрэнэ*

ЭХЭНЭРЭЙ ХҮДЭЛМЭРИ БОЛОНХОЙЛ ДАА

...хаг гү, али хоёрдохи хараанай ...гэжэ түмэр харгыда үгы юм. Бу... ажалынь хоорондоо холбоотой, ...ларал болоо haaнь, саашанхинь ...ха. Жэшээлбэл, манай албан ...ездnуудай түлөө харюусалгатай ... имэ поезддо документнүү... онь бүридхөөгүй haaмнай, хой... пассажирска поезд мүн лэ ...оно.

...н, ямар ашаан, хайшаа эльгээг... ...эдэ бүгэдэ тухай Эрхүү, Пет... ...од хотонуудhaa наашаа дуулгаг... ...ээндэ бидэнэр саашань дам... Энэ талаар ЭВМ сэгнэшэгүй ...хан машинист поездынгоо до... ...ее абаад ерэдэг hэн. Вагонуу... ...ю, бүридхэжэ бүхы мэдээсэл ...илээд haaтадаг бэлэй. Илангаяа ...анхыда керосинтай фонарь, үбэ... ...ида хамуур гартаа барихан эхэ... ...үдэлхыень харахада, зоболон... ...осин адхаржа, хубсаhандаш нэб... ...ойнгоо номер харахын тулада ...haa сэбэрлэхэш, тиигээд бэшэ... ...ынь бага. Теэд тэрэ үеын бү... ...мүнгэнэйшье багые голодоггүй, ...ко хубсаhан haaшье аягүйрхэдэг...

...э зүйл hанаанда ороно. Урдан... ...яа дайнай үедэ сэрэгэй журам ... сахигдадаг, даабари, заабари ...бэелүүлэгдэдэг байгаа. Хүн бү... ...салгаяа гүнзэгыгөөр мэдэрдэг ...ие хэлэхэдээ, би захиргаалхы ...ииг гэнэ бэшэб, харин хэрэгээ ...до. хооhон зугаа үүсхэхэ ябада... ...ааhаб.

...ида бусад hалбаринуудта ор... ...мэришэдынь харюусалга ехэтэй гэжэ hанадагби. Заримдаа эдеэ хоолоошье мартахаш. Станциин дежурна үдын хахада нэгэ гартаа халбага, нүгөө гартаа телефоной трубка баряад, нюдеэ таблоhоо hалгаaха аргагүй hуудаг. Үдын хаhа гээд түмэр харгын дохёо-тэмдэгтэ малгайгаа үлгөөд амаршахагүй ха юмши.

Мүнөө олон албануудта, тэрэ тоодо станциин дежурнаар гол түлэб эхэнэрнүүд хүдэлдэг болоо. Энэмнай аргагүй хүндэ хүдэлмэри юм. Юумэ хадуужа абахадаа бэрхэ, ямаршье мэдээсэлдэ саг дары, зүб харюу үгэжэ шадаха, анхарал ехэтэй, эрдэмтэй байхаhаа гадна, энэ ажалда ямар бэ даа табисуур бэлиг хэрэгтэй. Үсөөн лэ хүн эндэ тааража хүдэлдэг. Мүнөө имэ ажалтай 15 хүнэй оройдоол гурбаниинь эрэшүүл юм. Эрэшүүл тиимэл haa аймхай болошоо юм гү гээд шоглодогбди. Станци дээрэ худхаляа хуугай хэжэрхёо haa, яахаб гээд бодохоньшье аймшагтай. Поезднуудай аюулгүй ябадал, локомотивщигуудай, энергетигүүдэй, вагоннигуудай, бусад олоной хүдэлмэри дежурнын тоб гэмэ мэдээсэлhээ сэхэ дулдыдана ха юм.

Ерэhэн, ошоhон вагонууд хэдэн миллион түхэригэй эд, ашаатай үнгэрдэг. Хэрбээ зүбөөр документнүүдые бүридхэжэ, зүб тээшэнь ашаа ябуулаагүй haa, хулгай оролжо, бусадшье хохидол боложо магад. Мүн түргэн муудадаг үрэ жэмэс, жэшээнь, үнэтэйшье зүйл — арhа, ноohоншье муудаха, гутаха ха юм. Харюусалга, харюусалга, үшөө дахин харюусалга — энээнээл мартахагүйш.

Ү... hайнаар хүдэлжэ байhан хүдэлмэрилэгшэд станцидамнай олон. Поезднуудые бүридхэгшэ, Буряадай АССР-эй транспортын габьяата хүдэлмэрилэгшэ Л. М. Сушко, маневрово диспетчер Т. П. Богданова, станциин дежурна Г. И. Телешев, техническэ конторын бүлэгэйхид С. А. Абаднина, А. Ф. Кулагина гэгшэд болоно. Хэн хэндэмнайшье анхан түрүүшээр бэрхэтэй байгаа. Тоололгын түбтэ ажалhаа сүлөө сагта ЭВМ-эй операторай мэргэжэлдэ hураа hэмди. Ядалдахадаа, нёлбоhоошье дуhааха саг гараа. Мүнөө 300 түхэриг хүрэтэр мүнгэ абанабди, профкомнай арга хүргаараа амаруулхые оролдоно.

Тусхай мэргэжэлгүй, 18-haa дээшэ наhатай залуушуулда хандаха гээ hэм. **Манай эндэ поезднуудай документнүүдые бүйлүүлдаг түбтэ ерэжэ хүдэлөө haa, hүүлдэ халаглахагүй байха. Вагонуудые бүридхэдэг операторай мэргэжэлдэ hураха.** Хамтын hайн байрада түбхинэхэ, нэгэ халаанда хүдэлөөд хоёр үдэр амарха. Ээлжээтэ амаралтадань захиргаамнай заатагүй курортдо, аяншалгын баазада амархыень эльгээдэг. Салин хүлhэниинь бага бэшэ. Эндээ оролдосотой наринаа харуулаа haaнь, саашаа мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ тухайнь бодожо үзэдэг ёhо бии. ЭВМ-эй оператор, паркын дежурна гээд саашаа, дээшээ тушаалнууд hубарижа магад. Иигэhээр дамжаад, хүтэлбэрилэгшэ болоhон haa, хүдэлмэреэ гүйсэд мэдэдэг шуу.

Түрэлхидөө дахажа ерэhэн залуушуул эндээ үлэдэг юм. Уг залган хүдэлэгшэдые тоолоо haa, техническэ конторын оператор Н. С. Бадашковагай басаган Дина, стрелочник Н. Ф. Ивлевагай басаган Марина гэгшэд ерэнхэй. Борожейкинтэнэй гурбан үе хүдэлнэ. Хүгшэн эжы Прасковья Петровна, басаганиинь Людмила Егоровна, ашань Наталья гээд... Өөрымнишье эжы М. С. Яровая түмэр замай монтероор хүдэлhэн, хойноhоонь бинь дахажа хүл дээрээ гарааб.

Түгэсхэлдэнь Белоруссиин түмэр замшадай арга нэбтэрүүлхэ үүсхэлэй хэды алдуутай байhые hануулхам. Дээгүүр тушаалтанай алдуу аргагүй ехэ хохидол арадай ажахыда үзүүлээ. Мүнөө манда регулировщигууд, поезднуудые бүридхэгшэд, ашаа тушаан абагшад хэрэгтэй. Энээнэй урда энэ ажалhаа сүлөөлэгдэжэ ошоhон мэргэжэлтэдэй зариман бусаха дурагүй аабза.

Л. БЕЛОКОЛОДОВА,
түмэр замай Улаан-Үдэ станциин ЭВМ-эй оператор.

...адай АССР-эй Верховно ...ведэй Президиумдэ

...ай транспортые ...аар габьяатай ...түлөө Буряадай ...ховно Соведэй ...Указаар «Буряа...й транспортын ...лмэрилэгшэ» гэ... ...эрэ зэргэ олгог...

...лександр Алек... ...Улаан-Үдын ло... ...заhабарилгын ...ад механик, ...Геннадий Анд... ...аан-Үдын локо... ...заhабарилгын за... ...нигай орлогшо.

* * *

...н шэнэ технологи амжалтатайгаар нэбтэрүүлhэнэйнь түлөө Улаан-Үдын локомотив-вагон заhабарилгын заводой цехэй начальник **Шкрадюк** Геннадий Федоровичто Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указаар **«Буряадай АССР-эй габьяата инженер»** гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдобо.

* * *

Барилгын талаар габьяатай байhанайнь, олон жэлэй туршада оролдосотой hайнаар ажаллаhанайнь түлөө Улаан-Үдын локомотив-вагон заhабарилгын заводой барилгын управлениин модошо дархан **Горбачев** Николай Семеновичто Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указаар **«Буряадай АССР-эй габьяата барилгашан»** гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдобо.

* * *

Социалис мүрысөөндэ үндэр дүнгүүдые туйлаhанайнь, олон жэлэй туршада оролдосотой hайнаар ажаллаhанайнь түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаба:

Днепровская Валентина Федосеевнае—Улаан-Үдын локомотив-вагон заhабарилгын заводой цехэй мастер,

Карпухина Валентина Ивановнае—Улаан-Үдын локомотив-вагон заhабарилгын заводой кранай машинист.

...УРНАЛИСТНУУДТАЙ УУЛЗАБА

...хотодо Хэблэлэй ...КПСС-эй респуб... ...митедэй нэгэдэхи ...КПСС-эй ЦК-гай ...Потапов журна... ...уулзаба. Буряадай ...Журналистнуудай ...равлениин түрүү... ...Б. Цырендоржиев ...нээhэн байна.

...э партиин рес... ...комитедэй нэгэ... ...ь Буряад ороноо... ...ажелша коллекти... ...коммунистнуудтай ...лгануудые үнгэр... ...э энэ удаа журна... ...уулзалга үнгэргэ... ...ы бэшэ гэжэ hа... ...б гэхэдэ, али а...и ...хэ hанамжануудаа, ...hала суглараhан ...торнай тогтоhон ...эдэ партийна хү... ...эбхижүүлхэ, түхэл ...бэ онол арга... ...аяжуулха талаар ...ком hүүлэй үедэ ...уудые хэжэ эхил... ...ээлхэдэ, Түнхэнэй ...эргэгдэhэн пар... ...кой бюрогой нүү... ...и тэрэниие гэр... ...огой заседани «хү... ...сэбэр агаарта» ...бэшэ, харин рай... ...ынуудай бодото ...түрүүн танилсаhа... ...аа хүдөө ажахы ...ал зүбшэн хэлсэг... ...алга дээрэ нүхэр ...хэлэхэдээ, бюро... ...л заседанинуудые ...ба дахин үнгэргэ... ...хэбди гэжэ мэ... ...айна. ...XXVIII съездын ...мхидхэлэй-партийна ...ехэ удха шанар... ...яа партийна эхин ...нуудай бэеэ даа... ...жэ hураха хэрэг... ...а зэргэтэйбди. hая... ...гэй локомотив-вагон ...цехэй хүдэлмэри... ...лзааб. Ехэл ханам... ...рэлдөөн болоо. ...олитическэ түбүү... ...хэрэгтэй. Партиин ...Полит-гэгээрэлэй ...э талаар ехэ хүдэл... ...лха ёhотой. ...партийна байгуулалтые нарижуулан hайжаруулха асуудал угаа ехэ удха шанартай. Тоосоото-hунгалтын республиканска конференциин болотор байгуулалтаяа хубилгажа дүүргэхээр хараалагдана.

Ниитын hанамжа суглуулдаг түб эмхидхэгдэхэ ёhотой. Энэ түбэй ашаар бүхы үйлэ хэрэгүүдые уридшалан тухайлжа, зохихо хэмжээнүүд абтаха удхатай. Имэ албангүйhөө боложо, партиин реском болон райкомууд үйлэ хэрэгүүдэй hүүл гэшхэн ябана бшуу.

Буряад оронии хүгжөөхэ удаан болзорой программын шэнэ бодомжо зохёохо шухала. Урдань баталагдаhан программа зонхилон-албадалгын эрхэ байдалда абтаhан юм. Тиимэhээ 1990—1995 онуудта республикынгаа экономикые гуримшуулдаг болоод, удаадахи табан жэлдэ гуримшуулагдадаг дэлгүүрэй эрхэ байдалда орохобди. Энэ зорилгодо хүрэхын тула гүрэнэй зөөри хубааринха, кооперативна сектор нээхэ, хубиин болон таряашадай ажахынуудые хүгжөөхэ хэрэгтэй. Тиихэдэмнай экономическа шэнэ харилсаан бии болохо. Тэрэ үедэ үмсын газар дээрэ үмсын ажалтай ажахынууд бии болоhон байхадаа болохо.

Мүнөө түрүүшын ээлжээндэ шиидхэхэ зорилгонууд олон. Тэдэнэй дундаhаа нэгэ хэдыень абажа, тусгаар шиидхэхэ хэрэгтэй. Жэшээлхэдэ, хүдөө нютагуудай социально-экономическа байдал, эдеэ хоолой асуудал, гэр бүлын болон арендна ажахынуудые хүгжөөлгэ, барилгын үндэсэ hуури hайжаруулга гэхэ мэтын асуудалнуудые түрүүшын ээлжээндэ табяад байнабди.

Соведүүдэй байгуулалта тухай би өөрын hанамжатайб гэжэ нүхэр Потапов үгээ үргэлжэлүүлнэ. Энээн тушаа статья бэшэжэ байнаб. Тэрэнээ газетэнүүдтэ толилуулхаб. Мүнөө харахада, Соведүүднай гансал суглаа үнгэргэдэг, үрэгүй шиидхэбэринүүдые абадаг газар болоо шэнги. Энээниие хубилгаха хэрэгтэй. Гадна Соведэй түрүүлэгшын ба Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын тушаалнуудые ниилүүлхэ шухала. Мүнөө болоходо, эдэ хоёр түрүүлэгшэнэрэй дунда засагаа буляалдаха, харюусалгаяа бэе бэе дээрэ тохолсохо ушарнууд али олон гарана гээшэб?

Партийна комитедүүдэй секретарьнар эхин парторганизацинуудта бүридэлдэ орохо ёhотой. Тиигэжэ КПСС-эй шэнэ Устав соо хэлэгдэнэ.

Олониитэтэй саг үргэлжэ уулзалганууд үнгэргэгдэжэ байха. Тиигэжэ олониитэ бидэниие хинан шалгаха аргатай болохо.

Хубиин асуудалаар хандаhан хүнүүдтэй уулзахаяа хүдөө нютагууд руу саг үргэлжэ ябадаг болохо хэрэгтэй. Бэшэгтэ бэшэгээр харюусахын орондо, бэшэгүүдэй олоор ерэhэн газар руу ошожо, сэхэ нюурааараа хөөрэлдэхэ шухала гэжэ тэмдэглэмээр. Түгнын, Холбоолжоной уурхайнуудай, «Гусиноозерская» шахтын хүдэлмэришэдтэй hая уулзааб. Эдэмнай миин hуудаг зон бэшэ. Шанга эрилтэнүүдые табина. Түгнын хүдэлмэришэд айхабтар ехэ уур сухалтайгаар угтаа hэн. Нээрээшье, тэдэнэй сухалаа хүрэнгүй байхын аргагүй. Вагончигууд соо ажаhууна, хүүгэдээ ябуулха саад үгы. Бэшэшье дутагдалнууд захагүй олон. hаяар РСФСР-эй нүүрhэнэй промышленностиин министрые урижа, хэмжээ абахыень баадхахабди.

Бүхы арадай депутадууд ажалша коллективүүдээр ябадаг болог лэ гэhэн эдэбхи үүсхэл гаргахабди. hунгалтын урда тээхи тэмсэлэй болоходо, ехэ ехээр үгэ хэлэжэ, хүн зониие наидуулжархёод, хэзээшье харагдадаггүй депутадууд үсөөн бэшэ. Ажалшадтай, hунгагшадтай уулзалганууд зайшалта байха зэргэтэй.

Тоосоото-hунгалтын конференциин эхилхэhээ хахад hара урид тоосоото элидхэлээ газетэнүүдтэ толилуулхабди. Хүн зон эртээнhээ мэдэжэ байгуужаг.

Удаань партиин рескомой нэгэдэхи секретарь Л. В. Потапов журналистнуудай олон асуудалнуудта харюусаhан байна.

Б. ДАМБАРИНЧИНОВ.

1990 ондо үнеэн бүриhөө 2500 килограмм hү haaхын түлөө!

1990 оной августын 1-нэй МЭДЭЭН

Районууд	hаагдаhан hүн (килограммаар): Жэлэй эхинhээ үнеэн бүриhөө	Нёдондонойхитой сасуулхада (+) ба (—)	Үнеэн бүриhөө сүүд-хэдэ	Жэлэй эхинhээ хойшо бүхыдөө hаагдаhан hүн нёдондонойхитой сасуулхада (центнерээр) (+) ба (—)
Хойто-Байгалай	1882	—60	9.5	+139
Прибайкалиин	1752	+7	9.6	+670
Кабанскын	1738	—18	11.0	—1241
Сэлэнгын	1645	+224	8,2	+6119
Зэдын	1612	+99	7,6	—4213
Ивалгын	1575	—197	7,5	—8947
Мухар-Шэбэрэй	1545	+78	8.2	+3883
Хорин	1542	+89	9.0	+2809
Хурамхаанай	1521	+129	6,4	+3006
Тарбагатайн	1502	+61	6.7	+3350
Загарайн	1489	—9	8.8	+8213
Яруунын	1456	+104	8,7	+5782
Түнхэнэй	1376	—14	5,1	—230
Бэшүүрэй	1306	+58	6,7	+2515
Захааминай	1293	+21	7.6	+349
Баунтын	1287	—140	6,7	—760
Баргажанай	1284	+113	6.0	+4188
Хэжэнгын	1177	—21	7.4	—2636
Хяагтын	1102	—359	5.9	+3760
Ахын	608	+2	4.0	+168
Республика бүхыдөө	1472	+21	7,7	+27024

Нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулбал, республикымнай ажахынуудта үнеэдэй hү шэмэ зарим тэды доошолоод байна. Тиихэдэ үнгэрhэн жэлэй зунайхиhаа үнеэдэйнгээ hү шэмые доошолуулhан ажахынууд олошороо гээд тэмдэглэлтэй. Илангаяа Баунтын (2,2 килограмм), Зэдын (1,4 килограмм), Ахын (3,5 килограмм), Түнхэнэй (1,0 килограмм), Ивалгын (0,9 килограмм) районуудай ажахынуудта үнеэдэйнь hү шэмэ доошолоо. Ямар ушарhаа үнеэд hүеэ татаба гээшэб?

Нэгэдэхеэр, зунай бэлшээридэ гарахадаа, олон ажахынууд hайн бэлэдхэлгүй байба. Зунай байрануудта тэжээлэй саг зуурын кухнинууд түхеэрэгдээгүй. Энээнhээ уламжалан, үбэлэй тэжээлэй рационhоо сэхэ зунай бэлшээридэ гаргагдаhан үнеэдынь hү шэмээ эрид доошолуулаад, мүнөө бэлшээридэ ногооной hайнаар ургаашье haaнь, сагаан эдеэгээ элбэгжүүлжэ, гээгдэлhээ гараха аргагүй болоод байна ха юм.

Үбhэ тэжээл бэлэдхэлгын түлэг эхилээд байhан мүнөө үедэ үнеэдтээ нэмэлтэ тэжээл болгон, тэжээлэй ургамалнуудые сабшажа эдюулхэ хэмжээнүүдые хараалhан ажахынууд олон. Тобшолбол, зунай энэ сагта hү ехээр үйлэдбэрилжэ бэлэдхээгүй haa, гүрэнэйнгөө захилые саашадаа урагшатайгаар дүүргэжэ бирахагүй ха юм.

Мүнөө hаалишад, малшадай урда табигдаhан гол зорилго юуб гэбэл, үнеэдээ зунай ногоо элбэгтэй бэлшээридэ адуулжа, hү шэмыень эрид дээшэлүүлхэ зорилго мүн болоно.

ЛАТВИИН АЙЛШАН

РИГЭ. Үнгэрhэн долоон хоногой эсэстэ Россин парламентые толгойлогшо Б. Ельцин Балтиин Соведэй заседанида хабаадалсаа hэн. Тэрээн дээрэ Латвиин, Литвагай, Эстониин ба Россин Федерациин Верховно Соведүүдэй Түрүүлэгшэнэр Россин Федерациин ба Прибалтикын республика бүхэнэй хоорондо гүрэнэй хоёр талын хэлсээнүүдые дары түргөөр бэлдэжэ эхилхэ шиидхэбэри абаhан байна. Харин августын 1-нэй үдэшэ айлшан Латвиин парламентаринуудтай уулзаhан байгаа.

Уридшалан ямар нэгэн эрилтэ табингүйгөөр баталагдаhан договор дээрэ Латвиин болон Россин хоорондохи харилсаанууд үндэhэлхэ юм, гэжэ тэдэнэй урда үгэ хэлэхэ зуураа, тэрэ тэмдэглэбэ.

Түбэй бэлдэhэн Союзна Договорой «Россие, бэеэ даahан бусадшье гүрэнүүдые хангаха аргагүй байhан дээрэhээнь бэеэ даahан гүрэнүүдэй хани харилсаа байгуулгые хараада абан, өөhэдын проект зохёонхойбди» гэжэ тэрэ үгэеэ үргэлжэлүүлбэ. Оборонно, гүрэнэй аюулгүй байдал, урьhаламжын-мүнгэнэй асуудалнуудые түбэй зургаануудта дамжуулжа болохо aaб даа гэжэ саашань хэлэбэ.

Россин айлшанай hанамжын ёhоор, ороной хүтэлбэрилэгшэд Прибалтикын республикануудтахи хүдэлөөе зүйтэй зүб гэжэ тоолоногүй.

(ТАСС).

Совет Социалис Республикануудай Союзай Президентын
У К А З
НҮХЭР Г. В. ФИЛОНЕНКОВЫЕ «АЖАЛАЙ ГАБЬЯАГАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР ШАГНАХА ТУХАЙ

Эрхим hайн, оролдосотой ажалайнь түлөө Хяагтын ДОСААФ-ай автомобильна hургуулиин начальник Геннадий Викторович **Филоненковые** «Ажалай габьяагай түлөө» медаляар шагнаха.

Совет Социалис Республикануудай Союзай Президент
М. ГОРБАЧЕВ.

Москва, Кремль.
1990 оной августын 3.

ШЭНЭЭР, ЗОХЁОХЫ ЁhООР

КПСС-эй республиканска партийна организациин хүтэлбэрилхы органуудай бүридхэлөөр hанамжа, дурадхалнуудые бэлдэхэ комиссиин заседани үсэгэлдэр, августын 4-дэ боложо үнгэрбэ. Тус комисси республиканска партийна организациин байгша оной июниин 1-дэ боложо үнгэрhэн XXXV конференциин нэгэдэхи шатада hунгагдаhан юм.

Заседани дээрэ тус комиссиин түрүүлэгшэнэрээр КПСС-эй Железнодорожно райкомой нэгэдэхи секретарь А. Н. Колдунов, Яруунын районой «Коммунизм» колхозой түрүүлэгшэ, КПСС-эй Центральна Хиналтын Комиссиин гэшүүн Л. Д. Цыбикжапова, Улаан-Үдын судна бүтээлгын заводой бригадир В. В. Минин гэгшэд hунгагдаба.

КПСС-эй республиканска комитедые, республиканска хиналтын комиссие, тэдэнэй гүйсэдхэхэ органуудые бүридхэхэ талаар элдэб олон хараа бодолнууд, дурадхалнууд комиссиин заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ. Ажал хүдэлмэреэ ябуулхадаа, коммунистнуудhаа, эхин партийна, районно, городской организацинуудhаа республиканска парторганизациин хүтэлбэрилхы органуудай бүридэл болон тодорхой кандидатуранууд тушаа ороhон бүхы дурадхалнууд болон зууршалгануудые тон наринаар зүбшэн хэлсэхэ шухала гэжэ комиссиин гэшүүд онсолон тэмдэглээ.

Конференциин зүбшэхэ зүйлнүүд, КПСС-эй республиканска комитедэй, тэрэнэй бюрогой болон секретарьнарай тоосоон, партийна комитедүүдэй финансово-ажахын талаар ажал ябуулгада хабаатай гол шухала асуудалнууд комиссиин заседани дээрэ үргэнөөр хэлсэгдээ.

КПСС-эй республиканска комитедэй болон республиканска хиналтын комиссиин бүридэлдэ кандидатурануудые дэбжүүлхэ гуримые комисси хаража үзэhэн байна.

Партиин республиканска комитедэй байгша оной июлиин 28-да боложо үнгэрhэн VIII пленум дээрэ баталагдаhан «Буряадай областной партийна организациин hунгагдадаг органуудые (КПСС-эй обкомые, тэрэнэй бюро болон секретариадые, хиналтын комиссие) бүридхэхэ тухай» дүримэй ёhоор КПСС-эй республиканска комитедэй болон республиканска хиналтын комиссиин гэшүүдэй бүридэлэй дүрбэнэй гурбанhаа бага бэшэ хубинь районно (городской) парторганизаци бүхэндэ үгтэhэн түлөөлгын нормын (квотын) ёhоор бүридүүлэгдэхэ болоно. КПСС-эй республиканска комитедэй шэнэ бүридэлэй дүрбэнэй нэгэ хубиинь талаар дурадхалнууд КПСС-эй республиканска комитедэй пленумээр комиссиин үзэмжэдэ табигдаха юм.

Түлөөлэлгын тогтоогдоhон нормоор КПСС-эй республиканска комитедэй болон хиналтын комиссиин бүридэлдэ кандидатурануудые дурадхаха эрхэ районно (городской) партийна конференцинүүдтэ, КПСС-эй республиканска комитедэй пленумдэ үгтэдэг, тиихэдээ зууршалагдаhан хүнэй хүдэлдэг эхин парторганизациин hанамжа анхаралда абтадаг. Районно (городской) конференциин ямаршье делегат, КПСС-эй обкомой гэшүүн кандидатурануудаар дурадхалаа оруулха, өөрынгөөшье кандидатурые зууршалха, зүбшэн хэлсэхэ, зууршалагдаhан кандидатурануудые дэмжэхэ, үгы haa тэрэниие болюулха тухай асуудал табиха эрхэтэй.

Партиин республиканска комитедэй, республиканска парторганизациин хиналтын комиссиин бүридэлдэ кандидадые дэбжүүлхэ тухай шиидхэбэри конференци, пленум дээрэ нээмэл ёhоор дуугаа үгэлгөөр абтадаг.

КПСС-эй республиканска комитедэй болон хиналтын комиссиин бүридэлдэ кандидадуудые дэбжүүлхэ талаар ороhон дурадхалнуудые комисси бүридхэжэ абадаг, өөрынгөө ажаглалтануудаа болон дурадхалнуудтай хамта конференциин үзэмжэдэ табидаг.

Республиканска партконференциин хоёрдохи шатые бэлдэхэ талаар комиссиин заседани дээрэ нилээд олон зүйтэй дурадхал, hанамжанууд оруулагдаа. Обкомой болон тэрэнэй бюрогой гэшүүд тоосоото үе сагта хэhэн хүдэлмэри тухайгаа республиканска хэблэлдэ бэшэжэ, олониитэдэ мэдээсээ haaнь hайн hэн гэжэ комиссиин гэшүүн А. К. Малиновский hанамжаа хэлэбэ.

Республиканска парторганизацида мүнгэн зөөриин талаар байдал ямар гэээшэб гэжэ коммунистнуудта мэдээсэхэ шухала гэжэ Д. П. Могоева дурадхаба.

Буряад ороной коммунистнуудай 1991—1995 онуудта бэелүүлхэ зорилгонуудые зохёон найруулха хэрэгтэ эрдэмтэдые, дүй дүршэлтэй хүнүүдые, совет, партийна, ажахын хүтэлбэрилэгшэдые хабаадуулха шухала гэжэ тус комиссиин түрүүлэгшэнэрэй нэгэн Л. Д. Цыбикжапова мэдүүлбэ.

Комиссиин гэшүүд В. И. Морозов, В. Р. Булдаев, К. А. Албашеев, комиссиин түрүүлэгшэнэрэй нэгэн А. Н. Колдунов гэгшэд мүн лэ hанамажануудаа хэлэжэ, дурадхалнуудые оруулаа.

КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, партиин республиканска комитедэй нэгэдэхи секретарь Л. В. Потапов комиссиин заседанида хабаадалсажа, үгэ хэлэбэ.

СССР-эй МИД-эй ПРЕСС-ТУБТЭ

Ирагта буу зэбсэг болон сэрэгэй техникэ үгэхэ ябадалаа болюулха гэhэн шиидхэбэри абаhан тухайгаа СССР соносхобо. Байгша оной августын 3-да болоhон брифинг дээрэ СССР-эй МИД-эй Мэдээсэлэй управлениин начальнигай нэгэдэхи орлогшо Ю. А. Гремитских журналистнуудта энээн тухай hануулhан байна.

Ирагай сэрэгүүдэй Кувейтын газар дайда руу нэбтэрэн ороhонhоо уламжалан, Персиин булан шадарай районуудтахи байдалай эрид хурсадалгатай холбоотой яаралтай хэлсээнүүдые США-гай Гүрэнэй секретарь Д. Бейкер Э. А. Шеварднадзитай үнгэргэхэнь гээд МИД-эй түлөөлэгшэ мэдээсэбэ. Ирак, Кувейдтэ хабаатай хамтын мэдүүлгэ хэхэ асуудалые хоёр тала зүбшэжэ,үзэхэдөө болохо гэhэн hанамжа хэлэгдээ.

Ирак болон Кувейтын хоорондохи зүришэлдөөнтэй дашарамдуулан, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо А. М. Белоногов Кувейтын элшэн сайд А. Дуэйджетэй болон Ирагай элшэн сайд Г. Д. Хусейнтэй уулзаба гээд мүн лэ мэдээсэгдээ. Кувейтын газар дээрэ байhан совет эрхэтэдэй аюулгүй байдалые сахиха талаар хоёр орондо хэрэгтэй бүхы хэмжээнүүд абтаха ёhотой гэhэн эрилтэ министрэй орлогшо хөөрэлдөөнүүдэй үедэ табиба гэжэ Ю. А. Гремитских онсолон тэмдэглээ. Кувейтын газар дээрэ байhан совет эрхэтэдэй тоое тэрэ лаб нэрлэбэгүй. Ирагта 8—9 мянган хүн байна гэжэ тэрэ хэлээ.

ООН-ой Генеральна Ассамблейн 45-дахи сессидэ хабаадалсаха СССР-эй делегациин бүридэл СССР-эй Президентын захиралтаар баталагдаа гэжэ Ю. А. Гремитских мэдээсэhэн байна. СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр Э. А. Шеварднадзе энэ делегациие толгойлхо юм.

1990 оной октябриин 14-дэ бүгэдэ Германиин hунгалтануудые үнгэргэхэ гэhэн ГДР-эй премьер-министр Лотар де Мэзьерэй дурадхал хүлеэгдээгүй юумэн болобо гээд эндэ сэгнэгдэhэн байна. Нэгэн бүхэли Германиин гүрэнэй бии болгогдоhон тухай соносхохоhоо урда Германиие нэгэдүүлгын олон тоото асуудалнууд таарадуулагдаhан байха ёhотой гэжэ МИД-эй түлөөлэгшэ мэдүүлээд, хэрбээ энэ шэнэ болзорой мэдэрэгдээ haa, «2» «4» формулоор хэлсээнүүдые үнгэргэлгын шахардуу график бүри шахардуу болохо гэжэ мэдэрээ.

«Экопром» гэжэ консорциумтай хэлсэhэнэй ёhоор Урда Африкын хэрэг бүтээхы ажалтанай бүлэг түлөөлэгшэд Советскэ Союзда ерээд байна. ЮАР-ай худалдаа наймаанай, промышленностиин болон туризмын министр К. Дюрр энэ бүлэгэй бүридэлдэ ороно. Чернобылиин АЭС-тэ болоhон усал аюулай хойшолонгуудые усадхаха хэрэгтэ энэ ороной фирмэнүүдэй хабаадалгатай холбоотой асуудалнуудые эдэнэр зүбшэн хэлсэхэ гэжэ Ю. А. Гремитских мэдээсээд, аюулда ороhон районуудтахи экологическа байдалые hайжаруулха талаар Урда Африкын технологи болон түхеэрэлгэнүүдые хэрэглэхэ шухала гэжэ тэмдэглэhэн байна.

ТАСС-ай корр.

ЗАМБУУЛИНДА ЗАЛГАЛДАБА

1990 оной августын 3-да Москвагай сагаар 15 час 46 минутада «Союз ТМ-10» гэжэ замбуулинай онгосо «Мир» комплекстой холболдобо. Анатолий Соловьев, Александр Баландин, Геннадий Манаков болон Геннадий Стрекалов гэгшэд хамта ниидэжэ ябахадаа, эрдэмэй-техническэ ба медико-биологическа шэнжэлэлгэнүүдые, туршалгануудые үнгэргэхэ түсэбтэй. Хараалагдаhан бүхы хүдэлмэриеэ дүүргэhэнэй hүүлээр Анатолий Соловьев Александр Баландин хоёр байгша оной августын 9-дэ «Союз ТМ-9» онгосоор Газар дээрээ бусажа ерэхэ.

«Мир» станци дээрэ урдань хүдэлhэн экспедицинүүдэй ажалай үргэлжэлэл болоhон, дүрбэн hара соо бэелүүлэгдэхээр хараалагдаhан орбитальна комплексын гол долоодохи экспедициин гэшүүд болохо Геннадий Манаков болон Геннадий Стрекаловай үнгэргэхэ шэнжэлэлгэнүүдынь геофизическэ, астрофизическэ шэнжэтэй байха, биотехнологическа болон биологическа туршалганууд хэгдэхэ.

«Кристалл» модулиин хэдэн технологическа түхеэрэлгэнүүдые хэрэглэжэ, замбуулинай материал шэнжэлэлгын программын ёhоор горитой хүдэлмэри ябуулагдахаар хараалагданхай.

Телеметрическэ мэдээсэлнүүдэй ёhоор «Мир» комплексын түхеэрэлгэнүүд hайнаар хүдэлнэ. Космонавтнууд ниидэлгынгээ программа дүүргэжэ эхилээ.

(ТАСС).

Мүнөөдэр — Түмэр замшанай үдэр

ҺАЙН АЖАЛ — ҺАЙН ҺУУДАЛ, БАЙДАЛҺАА

Социальна асуудалнуудта отделениднэмнай һуулэ үедэ нилээн ехэ анхарал хандуулагдана. Капитальна барилгада һомологдоһон мүнгэн 1990 оной түрүүшын хахадта нормоһоо үлүү ашаглагдаба. Түсэбэй ёһоор 10.440 дүрбэлжэн метр талмайтай гэр ашаглалгада тушаагдаха һаа, 10.576-да хүргэгдөө.

Түмэр замшадай олон коллективүүд харгалзагдаһан болзорһоо урид байрын гэрнүүдые хэрэглэлгэдэ дамжуулаа. 224-дэхи ПМС-эй ба Слюдянка узелай предприятинуудта 24 квартиратай, оньһожоруулагдамал-түмэр замай станци Выдрино һууринда 178 дүрбэлжэн метр талмайтай гэр барилга байна. Бусадшье жэшээ дурдамаар һэн. Эдэ гэрнүүдтэ мүнөө жэлдэ олон айл түбхинэн ороо.

Ингэжэ гансашье байрын гэрнүүдые бариха түсэб дүүргэгдэхэ бэшэ, мүн хойноһоо һоно гарахаа арга олдоо. Слюдянка ба Улаан-Удэ хотонуудай вагонно депо, Тальцы станци, Гусиное Озеро станциин локомотивна депо, 182-дохи СМП-гэй, «Джидинский» совхозой коллективүүд баригдаһан эрхилхэ талаар абаһан үүрэгнүүдээ дүүргэжэ шадаагүй. Хэрбээ дүүргээ һаань, 1500 гаран дүрбэлжэн метр талмайтай гэр байра ашаглалгада үгтэхэ бэлэй.

Энэ талаар Улаан-Удын граждан барилгануудай дистанциин хүдэлмэрилэгшэд нилээн орёо эрхэ байдалда ажаллана гэжэ тэмдэглэмээр. Эд, материалаар хангалга муу байгаа, гэр байра заһабарилха асуудалаар архалдаан болоо. Гэбэшье тус коллектив жэлэй турша 2 миллион түхэригэй хүдэлмэри хэхэ еад, үнгэрһэн хахад жэл соо 1057 мянган түхэригэй хүдэлмэри хэбэ. Ингэжэ коллективүүдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ илажа гараба.

Эндэхи түрүүшүүлэй жэшээе дамжамаар. Слесарь-сантехникүүд И. Д. Литвиновэй, В. Н. Анисовай, автомобилиин жолоошон В. И. Масовичой, штукатур-шэрдэгшэ Павловагай оролдолго, үүсхэлые үндэрөөр сэгнэмээр юм. Эдэнэртэй адли бусадай хүдэлөө һаань, хэды ехэ бүтээсэ түйлэгдэхэ байгаа гээ.

Үбшэн зонние аргалхада, түрүү аргануудые, мүнөө үеын медицинскэ техникэ хэрэглэн хүдэлдэг эмнэлгын эмхи зургаануудые дурдамаар. Энэ домой, дунда ба доодо шатын медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд дуталдаашье һаа, һайн үрэ дүнгүүдые түйлаадаг коллективүүд бии. Түмэр замшадай больницын хирургическэ 1-дэхи отделениин А. А. Доноробагай, терапевтическэ отделениин О. П. Садуновагай толгойлдог коллективүүд илангаяа магтаалтай. Улаан-Удэ станциин дэргэдэхи хүүгэдэй поликлиникые Г. М. Карнюшина хүтэлбэрилдэг. Хүүгэдэй үбшэлжэ, наһа бараха ушарнууд үсөөрэнхэй, республика соогоо энэ талаараа һайшаалтай. Эмшэлэгшэдэйнгээ 2 мянга шахуу хүнһөө бүридэһэн коллективтэ халуун баяр хүргэмөөр.

Промышленна эд бараан ба эдеэ хоолой зүйл магазинуудта хомор, үгы гэһэн гомдолнууд түмэр замай отделенидэ олон ороно. ОРС-нуудта эд бараа доогуур, танил, түрэлдөө худалдадаг һэнгэргүй зон ушардаг ааб даа. Гэбэшье худалдаа наймаанай олонхи хүдэлмэрилэгшэд үнэн сэхэ, һэшхэлээ сэбэр, оролдосотой юм. Улаан-Удын, Слюдянкын ОРС-нуудай коллективүүд түмэр замшадые бүри һайнаар хангахын тула оролдоно. Үнгэрһэн зургаан һарын дүнгөөр эдэнэр мүрысөөндэ илажа гараа.

Улаан-Удын ОРС худалдаа наймаанай эрьесын талаар түсэбөө 107,4 процент бэелүүлжэ, 21.447 мянган түхэригэй эд бараа худалдаанда эльгээгээ. Линейнэ станцинуудта 12.357 мянган түхэригэй эд бараан худалдагдаа.

Предприятинуудта 174 мянган түхэригэй, линейнэ магазинуудай захилаар 633 мянган түхэригэй, худалдаа наймаанай ажаһуудалай поездоор 149,3 мянган түхэригэй эд бараан наймаалагдаа. 9,3 мянган түхэригэй түлөөһэтэй туһаламжа үзүүлэгдэв. Эдэ бүгэдын соо ОРС түсэбтэ даабаритаяа үлүүлэн дүүргэнэ. 56-дахи магазин (даагшань Л. М. Панкина), худагдаа наймаанай-үйлэдбэриин нэгэдэл (директорынь В. А. Куц), Наушки станциин магазин (директорынь В. К. Сенотрусов) ОРС-ын эрхим предприятинууд болоно.

Горхон станциин хилээмэнэй пекарниие Л. И. Недедо толгойлдог юм. Орёо хүндэ байдалда эдэнэр хүдэлнэ. Гэбэшье баридаг хилээмэниинь амтатай, эрхим шанартай. Гансашье Загарайн райондо бэшэ, мүн Улаан-Үдэдэ Горхоной хилээмэн гээд һайшаан хэлсэдэг. Горхонойхид энээндээ дадашанхай, заримдаа энэ һайн коллективые сэгнэхэгүйһөө байха шүүмжэлээдшье абадаг ха. Коллективтэ гол түлэб наһатайшуул үлэнхэй, залуушуул хүдэлхөө орохогүй. Таатай байдал үгы ха юм. Хилээмэнэй муу шанартай болоходол, мүнөөдэрэй ажалшадые һайн үгөөр дурсаха ха.

Энэ ушарта би хэлэдэгби: һайн һайхан юумэеэ мүнөөдэр обёороё, габьяатай хүнүүдтээ ажалайнь түлөө баяр хүргэжэ шададаг байя.

Хамһабариин ажахынууд эдеэ хоолой программа бэелүүлгэдэ туһа нэмэриеэ оруулна. Мүноо барилгань үргэлжэлүүлэгдэһээр, энэ жэлдэ 500 мянган түхэригэй барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хэгдээ. Июлиин 1-нэй байдалаар 400 центнер мяхан, 42.070 литр һүн үйлэдбэрилэгдөө, ажалша коллективүүдтэ худалдагдаа. Улаан-Удын локомотивна депогой үүсхэлээр отделенидэ саадай бүлгэм байгуулагдаһан юм. Газарай 500 участок үгтөө.

Үйлэдбэриин хэрэгүүдые абаад хараа һаа, Калининай нэрэмжэтэ локомотивна депо, Улаан-Удын граждан барилгануудай дистанци, пассажирнуудые хангаха талаар дирекци, Улаан-Удын ОРС илагшад болож тодорбо. «Слюдянкын вагонно депогой коллективтэ байгша оной хоёрдохи кварталай дүнгөөр Зам харилсаанай министерствын ба түмэр замай транспортна хүдэлмэрилэгшэдэй болон граждан барилгын профсоюзай ЦК-гай Улаан туг барюулагдаба. Улаан-Удын сигнализаци болон хэлхеэ холбооной дистанциин, Слюдянкын ба Наушкиин вокзалнуудай, машиннотоололгын станциин коллективүүд мүн лэ эрхимлэбэ.

Түмэр замай Гусиноозерскын дистанциие амяарлан тэмдэглэмээр. Эндэ национальна кадрнууд олоор хүдэлнэ. Үйлэдбэриингөө программа урагшатайгаар дүүргэдэг, жэл бүри хоёр квартиратай гэрнүүдые баридаг, өөһэдын гахайн фермэтэй юм. Начальнигынь Л. Ш. Болходоев отделениин эгээл хүндэтэй хүнүүдэй нэгэн мүн.

«Хүндэтэ түмэр замшан» гэһэн нэрэ зэргэдэ олон хүн хүртөө. Тэрэ тоодо Улаан-Удын түмэр замай дистанциин начальник В. А. Емельянов, Горхоной дистанциин монтёр Л. И. Круглова, Мысовойн элшэ хүсөөр хангалгын дистанциин начальник Н. А. Чебатков, электровозой машинист Л. Е. Васильев, автокранай жолоошон И. И. Иванов гэгшэд ороно. «Поезднуудые бүридхэдэг мастер» С. П. Клыков, «ВСЖД-гэй станциин 1 категориин дежурна» гэһэн нэрэ зэргэдэ А. Л. Гуляева, А. П. Данилова гэгшэд хүртөө.

Мэргэжэлэйнгээ һайндэрые тэмдэглэхэдээ, бии байгаа дутуу дундануудаа, шиидхэгдээгүй асуудалнуудаа дурдаагүйдэ аргагүй.

Ашаглалгын хүдэлмэридэ зарим гол дүнгүүд хангалтагүй. Поезднуудай маневрово хүдэлмэринүүдтэ голодоһо гаргаха ушар олошороо. Жэшээлбэл, Слюдянка станци шадар путейцүүд рельс һэлгэхэдээ, голодоһотойгоо хэһэн байба. Иимэ харгы дээгүүр электровоз гарахадаа, хоёрдохи секцинь ба гурбан вагон рельсһээ гараа бэлэй. Иигэжэ эдэнэр 2,5 часай турша поезднуудай ябаса һаатуулжа, материальна ехэ хохидолдо отделениие оруулаа юм. Ахалагша мастер Шетин, мастер Козяк гэгшэд хэһээгдээ.

Поезднуудай аюулгүй ябадал ажалай журамтай сэхэ холбоотой. Нёдондоной энэ үеынхидэ орходоо олон хүн журамай талаар донгодолгонуудта хүртэһэн байна.

Харгыдаа ашаанай хулгайда орохо, эбдэрхэ, муудахань үсөөрнэгүй. Тальцы, Улаан-Үдэ, Слюдянка, Наушки станцинуудта илангаяа олон иимэ ушарнууд дайралдаа. Заримдаа түмэр замшадай энэ хэрэгтэ өөһэдөө оролсодог байһаниинь муу. Эдэ гэмтэд отделениин хэдэн мянган хүнһөө бүридэһэн коллективэй нэрэ түрые бузарлана.

Гэхэ зуура коллективэймнай диилэнхи олониинь үнэн сэхэ, эбтэй эетэй, ажалгахадаа шударгы зон ааб даа. Эдэнэйл хүсөөр иимэ дүнгүүд түйлагдаа: ашаа тээхэ түсэб 101.4 процент дүүргэгдээ, түсэбһөө гадуур 100 мянган тонно арадай ажахын ашаан зөөгдөө. Ажалнай эршэдэг, ажаһуудалнай һайжараг гэһэн хүсэлөө өөһэдөөл бэелүүлхэ аргатайбди.

Л. КАБЛУКОВ,
түмэр замай Улаан-Үдын отделениин ахамад инженер.

АРЕНДЭ: бодото бай... шиидхэхэ асуу...

ЭЗЭНИИ... ОДООЛ ОЛ...

Хүн бүхэн өөрынгөө наһанай хэрэгэй, ажабайдалайнгаа бодото эзэн байха ёһотой гэдэгшье һаань, заримдаа тэрэнэй хуби заяан, ажалайнь, ажабайдалайнь харгы хүлеэгдээгүйгөөр шэнэ эрьелтэ хэдэг ааб даа.

Хэдэн жэлэй саана Феликс Резуник Эрхүүгэй областиин «Кеульский» совхозой һү һаалиин фермэдэ механигаар байхадаа, нэгэтэ Буряад орондо нүүжэ ерэхэб, фермые даагшаар хүдэлжэ, нилээд хашартайхан, тухашаруу ажалтай нүхэсэхэб гэжэ һанаашьегүй ябаа ёһотой. Урзанда тэрэ өөрынгөө хубиин хэрэгээр Сэлэнгын ЦКК ерээд, нютагаа бусаха дээрээ сүлөө сагай гарахада, эндэхи фермын байра байдалые хараха, хүн зониинь яажа хүдэлдэг юм ааб гэжэ һонирхохо гэжэ бодоод, Байгалай ОПХ-гай Еланска фермэ ошоо һэн.

Эгээл тушаан боложо, ажахын директор Н. И. Шолентой тэндэ уулзашаба. Ушар удхыень ойлгожо абаад, Николай Иванович иигэжэ асууба:

— Зай, нүхэр, манай фермэ ямар байнаб? Байра байдалнай, ажалаймнай эмхидхэл танайхиһаа муу гү?

Феликс дала мүрөө хабшад гүүлээд, түрүүшээр һайншье, муушье гэбэгүй. Мал ажалай хүдэлмэри хаанашье адли гэһэншүү байба. Өөрэдынь фермэ тухай айлшанһаа һайса һурагшалжа абаад, тэндэ ехэнхи хүдэлмэри оньһожоруулагданхай гэжэ дуулахадаа, директор иигэжэ дурадхаба:

— Феликс Дмитриевич, манда ерэжэ хүдэлэгты. Гэр байра үгэхэбди. Фермые даагшаар томилхобди. Малшадай хүдэлмэриие оньһожоруулха хэрэгые эрхилхэ дүршэлтэй механик хүн манда аргагүй хэрэгтэй.

Һайсахан бодожо үзөөд, гэр бүлэтэеэ зүбшөөд, Ф. Д. Резуник уданшьегүй Байгалай ОПХ-гай Еланска фермэдэ зөөжэ ерээд, хүдэлжэ эхилээ бэлэй. Тэрэ гэһээрнь хоёр жэл шахуу саг үнгэрбэ.

Шэнэ хүнэй эндэ ерэһээр ямар хубилалта болоо гээшэб? Энэ асуудалда фермые даагша тиимэшье даб гэһээр харюусаха дурагүй шэнги байба.

— Ямаршье ехэ хубилалта болоод орхихоб даа. Хүдэлжэл байнабди,— гэнэ.

Тиигэжэ хэлэхэдээ тэрэ үлүү һайрхажархина аа гүб гэжэ аягүйрхөө, бэеэ үлүүсэ баряа ха гэжэ һанахаар. Эндэхи хүн зонтой, ажахын хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэдтэй хөөрэлдэхэдэ, тэндэ бага бэшэ хубилалтын болоһониие тэмдэглэнэ. Нэгэдэхеэр, коллектив ажахы соогоо эгээн түрүүлэн арендна подрядай гуримда ороо. Хоёрдохёор, фермэ тосхон хоёрой хоорондо һайн харгы барюулагдаа. Ажал ехэтэй гол хүдэлмэриие оньһожоруулха талаар бага бэшэ юумэн хэгдээ.

Харгы юундэ барюулһан тухайнь тогтожо хэлэхэдэ иимэ. Урдань эндэхи фермэ тосхон хоёрой хоорондохи багахан зай хонхор доро газарта аад, илангаяа хура бороогой һүүлдэ хүнэй ябахын аргагүй шабар шабха болошодог. Һаалишад, малшад тэрэниие резинэ сабхяар ойможо, үбдэгсөө хүрэтэр зууралдахадаа нилээд гэмэрэлдэдэг гутаралдадаг бэлэй. Энээниие харахадаа хайшан гээ һаа, харгые заһуулха гээшэб гэжэ тэрэ һанаата болобо. Тиигээд тэндэнь шабхэ зөөжэ байһан Агрохимиин ПИК-гай механизаторнуудтай хэлсэжэ, намаг налхи соо шулуу, элһэ адхуулаа, харгыень үндэр болгуулаа. Хүнүүд одоолшье шабар оймохоёо болёо. Һүүлдэнь баһал арга хүргыень оложо, зуһалан ошохо харгые заһабарилһан юм.

— Оролдоһон хүн юушье хэжэ шадаха байна. Энээнһээ урагша эндэмнай хэды олон даагшад, бригадирнууд һэлгэгдээ гээшэб. Теэд харгы заһабарилуулха тухай бодол хэнэйшье толгойдо ородоггүй байгаа юм гү, али үгышье һаа тэрээнтэй носолдохоёо залхуурдаг байжа болоо. Феликс Дмитриевичнай юрэдөөл аргыень оложо шадаа даа. Мүн эндэмнай столово урдань бии нэрэтэй аад, тэрэнь хүдэлдэгшьегүй, досоонь һалан муухай байгша һэн. Шэнэ даагша ерэһээр өөрынгөө нүхэр Клавдия Титовнада энэ столово даалгажа, досоохиень будуулаа, сагаадуулаа, телевизор табюулаа, хүнүүдэй ороходо сэбэр зохид болгоо юм. Эдэ бүгэдэ зоной аша туһадал хэгдэжэ байна гэжэ ойлгоходоо, хүнүүдэй ажалдашье хандаса ондоо болоодхёо,— гэжэ фермын үнинэй һаалишадай нэгэн А. Д. Ипатьева хэлээ бэлэй.

Түрүүн тэрэниие урижа асархадаа, фермэдэ оньһон түхеэрэлгэ тодхохобди гэһэнээ һанажа, ажахын директор районой ПМТС-тэй хэлсээ баталаад, энэ фермэдэ үнеэдые машинаар һааха түхеэрэлгэнүүдые тодхуулжа эхилээ. Ондоо тээһээ ерэһэн мэргэжэлтэд хэдэн һара соо эндэ хүдэлбэшье, эхилһэнээ хүсэндэнь хүргэнгүй ябашаһан байгаа. Тиихэдэнь ядахадаа фермын слесарьнууд даагшынгаа хүтэлбэри доро тэдэ түхеэрэлгэнүүдые «өөһэ-

---

ТҮСЭБҺӨӨ ГАДУУР

Хойто Муяын хадануудые соогуур 15 километр тоннель бариха хүдэлмэри түлэг дундаа. Тоннельнэ 18-дахи, 19-дэхи, 21-дэхи, 22-дохи отрядуудай коллективүүд энэ тоннелиин һүүлшын метрнүүдые малтажа, даабари, уялгануудаа амжалтатайгаар бэелүүлнэ. Тоннельнэ 22-дохи отрядай хүдэлмэришэд илангаяа шалгарна. Эдэнэр 1978 онһоо хойшо 4 километр тоннель, 3,6 километр транспортна дренажна штольни малтажа, олон миллион түхэриг ашаглаһан байха юм. Газарай хүрьһэнһөө халуун уһан сорьёлон гаража, эдэнэй ажал хүдэлмэридэ ехэ һаад үзүүлдэг һэн. Часай туршада 1200—1500 кубометр уһа бүлэжэ гаргаха ушар болодог. Хайр шорой, хэзээдэшье гэдэдэггүй газар дайралдажа, 22-дохи отрядай проходчигууд халаанай туршада заримдаа сантиметршье урагшаа дабшангүй үлэдэг. Май һарада 27 метр тоннель малтажа эдэнэр муу бэшэ үрэ дүн түйлаба.

—Бидэ байгша оной түрүүшын хахад жэл соо 6 миллион түхэригэй барилга хэхэ даабаритай һэмди. Үнэн дээрээ 6 миллион 300 мянган түхэригэй барилга хээбди. Отрядаймнай булта хүдэлмэришэдэй оролдолго шадабараар лэ Хойто Муяын тоннель бариха даабари амжалтатай дүүргэгдэнэ,— гэжэ 22-дохи отрядай ахамад инженер В. И. Лагутин хэлэнэ.

Тус отрядай хүдэлмэришэд Хойто Муяын хадануудые доогуур үшөө 106 метр тоннель малтаха юм. Энэ ажалаа байгша оной һүүл багаар дүүргэхэ зорилготой.

Л. ОЧИРОВА,
хүдөө бэшэгшэ.
Муяын район.

ШЭНЭ ГЭРНҮҮДТЭ НҮҮБЭ

Һүүлэй үедэ ЛВРЗ-гэй посёлогто гансашье шэнэ үйлсэнүүд бэшэ, мүн бүхэли кварталнууд бии болоно. Барилгын талмайн уудам үргэн бэшэшье һаа, тобогор аятай гэрнүүд урган бодоһоор.

Заводой соёлой байшангай баруун талын добуун дээрэ үргэлжэдөө дүхэриглүүлэн баригдаһан гэрнүүдые холоһоо обёормоор. Үнгэрһэн жэлдэ заводто хүдэлдэг 192 бүлэ шэнэ гэрнүүдтэ түбхинэн ороһон байна. Норильская гэжэ нэрэтэй үйлсэ бии болонхой.

Түмэр замшанай үдэрые угтуулан, үшөө 60 бүлэ шэнэ гэртэ нүүжэ оробо. Тээ хажуудань территориально-барилгын «Бурятстрой» нэгэдэлэйхид арбан дабхартай гэрэй барилга эхилэнхэй.

Генеральна түсэбэй ёһоор, эндэ хэлхеэ холбооной отделени, нөөсэлэлгын банк, хүүгэдэй саад, һургуули, эд бараанай, эдеэ хоолой магазинууд бодохо юм. Барилгада 7,5 миллион түхэриг гаргашалагдаха.

П. БУРМАКИН.

АМАРАЛТЫН, АРГАЛАМЖЫН ГУЛАМТАДА...

Дээдэ Онгостойн наһан тужа соо түмэр замшадай «Солнечный» профилактори гурбан жэлэй саана үүдэеэ сэлиһэн юм. Сэхэ харгын захада бэшэ, харин баруун тээшээ годирходо, дүрбэн дабхар сагаан байшан ербынхэй.

Барилгань табан жэлэй туршада унжагайруулагдаһаншье һаа, отделениин хүтэлбэрилэгшэд анхаралаа хурсадхажа, түгэсэнги түхэлдэнь хүргэһэн байна. Хажуудань «Энергетик» профилактори хүдэлжэ эхилһээр үнинэй ааб даа, арба гаран жэл болонхой. Иигэжэ түмэр замшад Байгалай эрьедэхи баазануудһаа, путёвкоор курортнуудта ошохоһоо гадна иишээ амаралтын, аргаламжын гуламта тээшэ тэгүүлдэг болонхой. Ниислэл хотодо дүтэ, энэ нэгэдэхеэр, хоёрдохёор — агаар, гурбадахяар аргалуулха арга боломжо бии.

— Түмэр замшадай ажал амаргүй хүндэ ааб даа. Дааража, хүйтэ абаһанай хойшолон, шуһанай дарасын дээшэлһэнэй, нюрга һээрэй, нервнэ үбшэнгүүд... Бүхы түхэлэй физиоэмнэлгэ манда бии. Электрофорез, УВЧ, кварц, парафин, массаж, эмнэлгын физкультура гэхэһээ эхилээд... Олон хүн тарилга абана. Нэгэ сезон соо 100 хүн амардаг. Жэл соо 1400 хүн бэе махабадаа элүүржүүлнэ,— гэжэ ахалагша медсестра Т. И. Федорова хөөрөө һэн.

Путевконуудынь 120 гаран түхэригтэ юм. Зүгөөр амархаяа ерэһэн хүн оройдоол 16 түхэриг түлэнэ. Бэшэ хубинь профсоюзһаа абтадаг. Путевконуудай 20 процентнь миинтэ юм. Олон үхибүүтэй айл бүлэдэ, дайнай ветерануудта дурадхагдадаг.

Үхибүүтэй эхэнэрнүүдэй амаралта жэл соо хоёр дахин эмхидхэгдэдэг. Энэ удаа газаа, досоогуур элдэб наһанай хүүгэд гүйлдэнхэй, эхэнүүдынь даханхай, хүлгөөтэй байба. Физиоэмнэлгэ гарахаяа, врачнуудта орохоёо яараһан эхэнүүд тоомгүй гүйһэн багашуулаа гарһаань хам адхана, зарим кабинедүүдэй дэргэдэ бишыхан ээлжээндэ сугларанхай. Хэдэн амарагшадай һанамжа шагнебабди.

Түмэр замай 13-дахи дистанциин монтернууд М. А. Белянкина Т. В. Бурдуковская хоёр:

— Энээнһээ дээрэ юун байхаб? Хоюулаа үхибүүдтээ нэгэ таһалга сообди. Болбосон түхэлтэй, аятай даа. Басагаднай сэнгүүнүүд, хүмүүжүүлэгшэнь бэрхэ, элдэб наада эмхидхэнэ.

Отделенческэ больницын врач Е. М. Жебанаева:

— Һайн талань гэхэдэ, хоёр-гурбан үхибүүдтэеэ ерэхэдэ хамаагүй, зүбшөөнэ. Эхэнэр хүндэ шаналга, угаалгаһаашье нэгэ хэды саг соо амарха, тиигэхэ зуураа хүүгэдтээ һанаагаа зобохогүй, хажуудаа байлгаха гээшэ ехэ аятай.

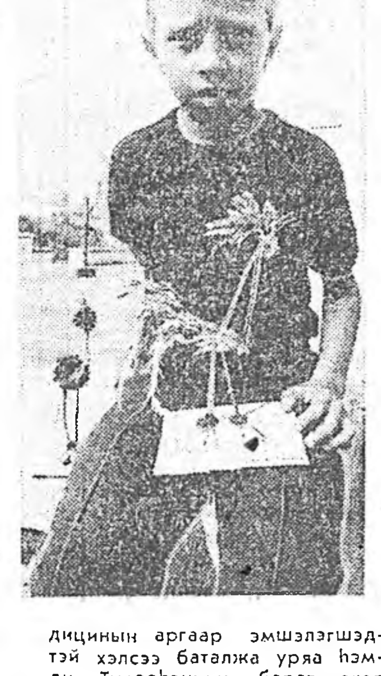
48-дахи саадай няни Л. Н. Щербакова:

— Эдеэ хоолынь һайн. Хүбүүмни, Валера зунаа дүүрэн эндэ байя гэнэ.

Отделениин управлениин хүдэлмэрилэгшэ З. С. Шуклинова:

— Эртээнһээ аргагүй һайн гэжэ сэгнэхэгүйб. Профилакториин захиргаан ехэ юумэ хээ, теэд урдахи ажалынь бүри ехэ ха.

ФОТОРЕПОРТАЖ

Хүмүүжүүлэгшэ И. И. Григорьева тон һэдэбтэй, үгэ зугаатай хүн байба. Үхибүүд эндэ ашатай туһатай юумэндэ һурана. Гансашье үдэр уйтайгаар үнгэрдэггүй янзатай. Жэшээлбэл, соносхолнууд: июлиин 28-да — онтохоной үдэр, 29-нэй үдэр — басагадта гоё һайханай таһалга нээгдэбэ. 30-да «Ой модон, уран гартан» гэһэн конкурс, августын 1-дэ даамаар мүрысөөн, 2-ой үдэр — эм домдо ороxo ургамал суглуулха гээд соносхолнууд аржылданхай.

Байшангай фойе соо жэгтэй һонин выставкэ анхарал татана. Хүбхэ, гэшүүһэ, мүшэр, борбоосгой, мүн набша намаагаар тон зохидшоомоор бүтээлнүүдые багашуул хээ. Һурхэйхэн шэгтэй Каркуша, эди шэдиеэ дэлгээхые һэдэһэн Баба-Яга, «Хүгшэн эжы борохон эшэгэтэй байгаа», «Нуурай эрьедэ» гэһэн бусадшье хүдэлмэринүүдые дахин дахин харамаар һэн. Урлал бүтээлдэ ульһатай хүнтэй танилсабабди. Хүүгэдэй туберкулез үбшэ эмшэлдэг санаторидо багшаар наһаараа хүдэлһэн А. Ф. Туровинина элдэб үрэ жэмэсэй үрэһөөр аяга амһартын зүйл хэдэг юм байна.

—Терапевт, педиатр, шүдэ эмнэдэг врачнуудһаа гадна Б. Г. Бальжиров түрүүтэй түбэд медицинын аргаар эмшэлэгшэдтэй хэлсээ баталжа уряа һэмди. Түлөөһэниинь бараг, ехэл һайшаагдаа. Психотерапевтын зүбшэл, зүүгээр хадхаха, массаж хэхэ, мануальна терапи бултанай һанаанда таараа,— гэжэ профилакториин ахамад врач В. Е. Шпелев хөөрэбэ.

Валерий Егорович һанаагаа зобооһон иимэ асуудал тухай тогтоо һэн.

— Ажалдамнай түмэр замшадай бүхы хүнгэлэлтэнүүд бии, салин хүлһэндэ нэмэлтэ мүнгэн түлэгдэнэ. Жэшээлбэл, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдтэ салингайнь 25 процент, тогоошодто 30 процент хүрэтэр нэмэлтэ мүнгэн отделениин зүгһөө тогтоогдонхой.

Теэд тогоошод, официантнууд дуталдана. Мүнөө дүрбэн квартиратай болбосон түхэлтэй гэр барижа байнабди. Саашадаашье баригдаха. Дээдэ Онгостой холо гээд зариман һанадаг. Үнэн дээрээ оройдоол хэдэн модо ха юм. Абаашажа, асаржа байха албанай автобустойбди. **Тиимэһээ танай газетээр дамжуулан, «Солнечный» профилакторидоо тогоошодые, официантнуудые уриха гэжэ һанаа һэм.** Хэр юм ааб гээд бодоо һаа, ерэжэ, хаража үзыт. Заатагүй һайшаагдаха.

Г. ДАШЕЕВА,
манай корр.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Профилакториин байшан. 2. Медсестра О. П. Бараховская. 3. Максим Горбик хүдэлмэриеэ харуулна.

Х. БОРИСОВАЙ фото.

Совет орон дотор

ДУШАНБЕ. Февральда Таджигай ниислэл хотодо болоһон үймөөн «Афганский излом» гэһэн уран һайханай фильм буулгаха хүдэлмэриие таһалдуулһан байгаа ха. Мүнөө тус фильмые дахин буулгажа эхилээ. Афганистанай дайнда хабаадаһан совет хүбүүдэй хүшэр хүндэ хуби заяан тухай Ленинградай кинематографистнуудай шэнэ фильм хөөрэнэ. Тагнуулай взводой командир майор Бандурын ролиие «Спрут» гэһэн телевизионно фильмүүдээр манай харагшадта мэдээжэ итальян актёр Микеле Плачидо наадана. Таджикистанда намар болотор фильм буулгагдаха юм.

КИРОВ. Вятка мүрэн дээрэхи хотодо СССР-эй арадай уран зураашан И. Глазуновой зурагуудай выставкэ нээгдээ һэн. Москвада ойн баярай выставкэ үнгэргэһэнэй һүүлдэ энэнь уран зураашын бүтээлнүүдэй түрүүшын нүүдэл выставкэ болоно. «Родина» гэһэн Соёлой ордон соо И. Глазуновой зохёохы ажал ябуулгын үдэшэ болоо һэн. Энэ уулзалгаһаа ороһон мүнгые уран зураашан областиин уран һайханай музейн барилгын жасада оруулха гэжэ шиидхээ юм. Үнгэргэгдэхэ выставкэһээ ороһон мүнгэнэй ехэнхи хубиие Уран зурагай, скульптурын ба архитектурын бүхэроссин академиин ректор тус академиин материальна үндэһэ һууриие хүгжөөлгэдэ урданайнгаа зангаар оруулха һанаатай. Выставкэ августын 30 хүрэтэр хүдэлөөд, удаань Горький ба Ленинград хотонуудта эмхидхэгдэхэ юм.

КРАСНОДАР. Кубаниин таряашад 8 миллион тонно орооһо гүрэндөө оруулаа. Тэрэнэй гурбанай хоёр хубинь намарай шэниисэ болоно. Хизаарта гектар бүриһөө 55,6 центнер хүрэтэр ороoһон хуряагдана.

ЧАПЛИНКА (Херсонско область). Нютагай «Украина» колхозой таряашад намарай ороoһото ургамалнуудые тариха урданай арга хэрэглэһэнэй ашаар, амжалта түйлаба. Хуушанай-хяар «тарсажа хаягдаһан» шэниисын гектар бүриһөө 8—9 центнер ороoһон ехээр суглуулагдаһан байна.

ХАБАРОВСК. Алас-Дурна хизаарай хүн зониие медицинын талаар хангалгые һайжаруулха зорилго эндэ байгуулагдаһан медицинын талаар гадаадын экономическа нэгэдэлэй урда табигдана. Регионой предприятинууд болон эмхи зургаанууд тэрэниие байгуулаа юм. Пайщигуудай оруулһан мүнгөөр хэрэгсэл түхеэрэлгэнүүдые нэгэдэл худалдажа абаха, медицинын түбүүдые бариха, гадаадын мэргэжэлтэдые уриха, совет медигүүдые хилын саана стажировкодо эльгээхэ юм.

ПУШКИН (Ленинградска область). Регионой аграрна комплекснуудай захилнуудые дүүргэхэ инженернэ түб Ленинградай эрдэм-техникын талаар һалбаринууд хоорондын «Механобр» комплексын (МНТК) хүдэлмэрилэгшэд нээнхэй. Научно-үйлэдбэриин «Нечерноземагромаш» нэгэдэлэй үндэһэ һуури дээрэ тэрэ хүдэлжэ эхилээ.

ЭЛИСТЭ. Хальмагай Яшалска районой таряашад гүрэндэ ороoһо худалдаха даабарияа дүүргэбэшье, тэрэниие тушааһан зандаа. Үндэр баян ургаса ургуулаад, гүрэндөө 60 мянган тонноһоо бага бэшэ һайн шанартай ороoһо худалдаха гэжэ тэдэ найдуулна. Энэнь хараалагдаһанһаа гурба дахин шахуу ехэ, гэбэшье ороoһо зөөхэ талаар таряашад бэрхэшээлдэ оронхой. Юуб гэбэл, «Калмхлебопродукты» нэгэдэлдэ ороoһо хадагалха байрануудынь дүүрэнхэй, Ростовско областиин элеваторнууд ороoһо тушаан абаха аргагүй. Автономито республикын бусад районуудай таряашадта иимэрхүү бэрхэшээлнүүд баһал ушарна.

ОРДЖОНИКИДЗЕ. Хойто Осетиин тусхай шэглэлтэй ажахынууд мёд гүрэндөө тушаана. Хада уулын боорёорхи мёд суглуулжа дүүргээд, зүгын гэрнүүдые ашаһан автомобильнууд үнэтэй сэнтэй сэсэгүүдээр элбэг Альпын нуга сабшаланда нүүжэ ошонхой. Колхоз, совхозуудай 500 гаран зүгын ажахыда мёд суглуулагдана.

ГОМЕЛЬ. Нютагай радиотехнологическа хангалгын заводой бүтээжэ эхилһэн «Режим» приборнууд автомобилиин түлишэ гамтайгаар гаргашалха арга олгохо юм. Оройдоол 18 түхэригэй сэнтэй прибор машинын мотоорто тодхогдожо, түлишэ гаргашалгые гуримшуулна.

НУКУС. Эндэхи гүрэнэй университедтэ араб хэлэнэй отделени нээгдэнхэй. Эндэ һураxaяа ороһон 25 хүбүүд, басагад юрэнхы эрдэмэй һургуулинуудта араб хэлэ зааха багшанарай мэргэжэлтэй болохо юм.

ХЕРСОН. Ороной таряашадта мэдээжэ кукуруза хуряалгын «Херсонец-200» түхэлэй комбайниие «Г. И. Петровскиин нэрэмжэтэ комбайнай завод» нэгэдэлэй конструкторнууд дүтэрхы «мэргэжэлдэ» һургаа юм. Гансашье ороoһо бэшэ, мүн силос хуряаха аргатай түрүүшын комбайнууд конвейерһээ бэлэн болгожо гаргагдаа.

МОСКВА. М. Горькиин нэрэмжэтэ соёлой ба амаралтын түбэй сэсэрлиг соо «Красная Звезда» газетын һайндэр болоо бэлэй. Тэрээндэ хабаадагшад СССР-эй арадай депутадуудтай ба КПСС-эй XXVIII съездын делегадуудтай уулзаа һэн. СССР-эй Оборонын министерствын, Совет Армиин ба Далайн-Сэрэгэй Флодой Главна политическэ управлениин, Сэрэгэй Главна прокуратурын нүүдэл приемнонууд хүдэлөө һэн.

КУРГАН. Өөрынгөө гараар бүтээһэн юумэ угаалгын «Дана» түхэлэй машина эндэхи үйлэдбэриин «Корвет» нэгэдэлэй олохон хүдэлмэрилэгшэд гэртээ хэрэглэжэ туршаба. Предприятиин түрүүшын продукци худалдажа абаха эрхэ тэдэнартэ олгогдоо һэн. 60 түхэриг сэнтэй хүнгэхэн энэ машина багахан квартирануудта тон зохид юм. **(ТАСС).**

Буряадай АССР-эй Верховно Советдэ

…ЭНЭ ШАТАДА ГАРГАХА

…ын Верховно Соведэй Түсэблэлгын, бюджетно-…гай ажал ябуулгын, сэнгүүдые нарижуулгын, эко… реформо бэелүүлгын ба ажалай нөөсэнүүдэй …дай талаар саг үргэлжын комиссиин заседани бо-…дай эрдэм hуралсалай, Элүүрые хамгаалгын болон …нистерствэнүүдэй 1991 оной бюджедүүдэй яма-…рдожо, бүридүүлэгдэжэ байhан тухай асуудалые …бэ. Энэ тоосоон соогоо Арадай эрдэм hуралсалай …ын ажал ябуулгын саашадаа ямараар хүгжөөгдэ-…тухай хөөрэхэмнай.

…АССР-эй арадай …лсалай министр …аев «Арадай эр-…ай 1991 оной бюд-…т тухай» элидхэл

…э республика до-… ардэмэй hургүү-… мянга гаран hу-…а юм. 20 мянган-…хибүүд нэгэдэхи …ха. Тэрэ тоодо …ороодүй хүүгэдэй …уудта 1,42 мян-… hураха байна гэ-… үгэеэ эхилбэ. … hууринуудаар …ар хүшэр хүндэ …олдонхой. 1989— … hуралсалай жэл-…ан hурагшад (24,4 …оёрдохи, гурба-…нуудта hураhан

…т hургуулиин 18-…тэ hайн байшан-…йрладаг, техниче-…оёдолой хэрэгэй …астерскойнуудтай, … ажахынуудтай …дай эдеэ хоолые … технологическа …на түхеэрэлгэнүү-…илха асуудалнууд …ер шиидхэгдэнэ. …гуулинуудта тран-…эгсэлнүүдээр ду-…

…а гадуурхи эмхи … материально-… үндэhэ hууринь … байhаар. Иимэ …ургаанууд соohсо …оёрын (городой …и ордон, Совет-…эй пионернүүдэй …шэтэ hайн бай-…э байрладаг юм. … 36630 үхибүүд … ороодүй хүүгэдэй …нуудта ябаха бай-…ида ороодүй үхи-…и зургаануудаар …процентдэ хүрэхэ.

Хүүгэдэй ясли, саадууд ехээр дуталдана. Энээн дээрэhээ 9,5 мянга гаран үхибүүд жэл бүхэндэ нормоhоо гадуур абтадаг байна. Энэ талаар Улаан-Үдын hургуулида ороодүй хүүгэдэй эмхи зургаануудай байдал илангаяа хүндэ хүшэр байдалда оронхой.

Буряадай АССР-эй арадай эрдэм hуралсалай хүгжэлтын мүнөөнэй шата республикын хүн зоной таhалгаряагүй hуралсалай ниитэ нэгэн системэ байгуулалгатай холбоотой юм. Энэнь эрдэм hуралсалые ажал хэрэгтэй холбохо, залуушуулые хүмүүжүүлгые улам hайжаруулха эрилтэ табина. Эдэ бүгэдые бэелүүлхын түлэ мүнгэн hангай ба материальна гаргашануудые дээшэлүүлхэ ёhотойбди. Эгээл тиимэhээ министерство, нютагай засагай зургаанууд олон тоото зорилгонууд соohсо гол шэглэлнүүдыень тодорхойлхо зэргэтэй.

— hуралсалай түсэбүүдые, программануудые, учебнигүүдые, туhаламжануудые тааруу зохидоор, hайнаар зохёожо, hургуулинуудай байдалые, ажал ябуулгыень ондо ондоо түхэл маягтай болгохо;

— юрэнхы эрдэмэй шэнэ түхэлэй дунда hургуулинуудые (лицейнүүдые, гимназинуудые), мэргэжэлэй hургуулинуудые (фермернүүдэй, арендаторнуудай hургуулинуудые, барилгын колледжнүүдые, мэргэжэлэй дээдэ училищинуудые, хүдөөгэй ПТУ-нуудые), «ПТУ-hургуули» гэhэн hуралсалай комплекснүүдые, hургуулиhаа гадуурхи шэнэ эмхи зургаануудые, гоё hайханиие олгодогсор хүмүүжүүлгын ба муу замда гаража ябаhан үхибүүдые заhан заhаруулгын түбүүдые, бүлын түхэлэй хүүгэдэй байшангуудые, гэрэй хүүгэдэй саадуудые нээхэ гэжэ элидхэлшэ саашадаа хэлэбэ.

Ерэхэ hуралсалай жэлдэ дээрэ дурсагдаhан hуралсалай элдэб эмхи зургаануудые туршалгын гуримаар эмхидхэхэ, бэлигтэй бэрхэ үхибүүдэй дунда хүдэлмэри ябуулха, эрдэм ухаанай ба зохёохы интеллигенциин түлөөлэгшэдые энэ хүдэлмэридэ үргэнөөр элсүүлэн хабаадуулха; буряад болон эвенк үхибүүдэй hурадаг национальна hургуулинуудые хүгжөөхэ; национальна ба түүхын удха шанартай hуралсалай материалнуудые бэлдэхэ; район бүхэндэ базова компьютерно түбүүдые, информатика болон тоолон тодорхойлолгын техникын талаар республиканска эрдэм-техникын ба программно-методическа түбые байгуулха; hургуулинуудта, техническэ мэргэжэлэй училищинуудта hурагшадай үйлэдбэриин ажал ябуулгые элдэб түхэл янзатайгаар эмхидхэхэ; арадай эрдэм hуралсалай эмхи зургаануудай материальна үндэhэ hууриие бэхижүүлхэ; «Учпрофстрой» гэжэ заhабарилга-барилгын управлени, «Учколлектор» гэдэг хангалгын бааза байгуулха, АТП-гэй бааза ба hурагшадые эдеэлүүлгын комбинат бариха; багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлхэ институтда, багшанарай институтда, багшанарай училищинуудта, индустриально-педагогическа техникумдэ кадрнуудые бэлдэлгые, тэдэнэй мэргэжэл дээшэлүүлгые хубилган шэнэдхэхэ; түбэй дээдэ hургуулинуудтай хэлсээнэй үндэhөөр психологуудые, дефектологуудые, нютагай hургуулинуудта зурагай, хүгжэм ба дуунай, зүүн зүгэй оронуудай арадуудай хэлэнэй багшанарые, hургуулида ороодүй хүүгэдэй эмхи зургаануудай мэргэжэлтэдые бэлдэхэ.

Энээнэй тула hургуулинуудые компьютернүүдээр, спортын түхеэрэлэй хэрэгсэлнүүдээр, бэлэн болгогдоhон комплекснуудаар хангаха. Заhабарилга-барилгын багахан управленинүүдые байгуулха. 1991 ондо дунда ба дүүрэн бэшэ национальна hургуулинуудай тоое 188-да, hуралсалай гурбадахи түсэбөөр хүдэлдэг hургуулинуудай тоое 110-да, буряад хэлэ заадаг hургуулинуудай тоое 130-да хүргэхэ. Шэнэ-Элхиин, Мухар-Шэбэрэй, Баян-Голой, Горхоной, Улаан-Үдэ хотын 32-дохи, 14-дэхи, 46-дахи hургуулинуудта туршалгануудаа үргэлжэлүүлхэ.

Бюджедhээ гадуур жасанууд бии болгогдохо, маанадта нөөсэ жаса хэрэгтэй. Госплан гүнзэгы үндэhэтэй нормативуудые хараалха ёhотой.

Эдэ бүгэдые хараада абажа, 1991 оной бюджедые зохёожо бүридүүлгын гурбан вариант дурадханабди. Мүнөө бюджет дороhоо бүридүүлэгдэжэ байна гэжэ министр элидхэлээ түгэсхэбэ.

Финансын министерствын мүнгэ hомололгын ба социальна хүгжэлтын талаар мэргэжэлтэ Т. Р. Никонова, Буряадай Эрдэмэй түбэй хүдэлмэрилэгшэ С. Б. Найданова үгэ хэлэхэдээ, бюджедэй хэр зүбөөр тодорхойлогдоhые, ямар үндэhэ баримтатай байhые too, баримтануудаар гэршэлэн харуулба. Бюджедэй хоёрдохи вариантые абабал, таарамжатай байна гэжэ нүхэр Никонова мэдүүлээ.

Республикын финансын министр М. Г. Намсараев үгэ абахадаа, тус министерствын хүтэлбэрилэгшэдэй бүридүүлжэ байhан ерэхэ жэлэй бюджедые али бүхы талаhаань наринаар шэнжэлбэ. Тиихэдээ РСФСР-эй министерствэтэй холбоо тогтоохо шухала гэжэ онсолhон байха юм. 1991 онhoo барилгын эмхинүүд шэнэ гуримда орохонь. Ушар иимэhээ барилгашадтай хүдэлхэ хэрэгтэй. Арадай эрдэм hуралсалай министерство шухала объектнүүдээ тодорхойлхо ёhотой.

— Бюджет бүридүүлхэ талаар Арадай эрдэм hуралсалай министерствын хүдэлмэриие ямараар сэгнэнэбта?— гэжэ комиссиин түрүүлэгшэ И. Т. Павлов асууба.

— Муу бэшэ байна. Хамтадаа хүдэлөөбди. Саашадаашье хүдэлхэбди. Үшөө саг бии,— гэжэ М. Г. Намсараев харюусана.

— hомолгдоhон мүнгэ гүйсэд ашаглажа шаданагүй. Тэзд юундэ ехээр 40 миллион түхэриг капитальна барилгада гаргашалхые хараалнабта? Бүхы хараа бодолоо Госплантай зүбшөөгүй хэбэртэйт,— гэжэ комиссиин түрүүлэгшын орлогшо, авиационно үйлэдбэриин нэгэдэлэй таhагай начальнигай орлогшо О. Б. Хомутовой хандахадань, барилгын талаар арадай эрдэм hуралсалай министрэй орлогшо Н. Т. Осипова дэлгэрэнгыгээр харюусахадаа, мяханай комбинадай хүдэлмэришэдэй hууринда, Заречнэдэ, Тайлсада, Багдаринда, мүн бусад тосхонуудта шэнэ hургуулинуудые бариха, хуушарhыень заhабарилха ёhотойбди гэжэ онсолон зааба.

— Дүүргэгдээгүй барилганууд тушаа тодорхой тайлбари хэрэгтэй. 1995 он болотор тэдэниие жэл жэлээр хараалха шухала. Таанадай эрилтэ хэрэглэмжэнүүд горитой ехэ байна. Министрнүүдэй Соведэй УКС бэшэ, харин таанад өөhэдөө захил хэгшэд байха ёhотойт. Подрядай хэлсээ баталагты. Тиигэбэл мүнгэ hомололгые ехэдхэхэ хэрэгтэй гэжэ таанад бидэниие этигүүлжэ шадаха байнат,— гэжэ Черемшанска уурхайн начальник Л. П. Борисов хэлэбэ.

— Бүхы орон дотерхай, тэрэ тоодо манай республикада арадай эрдэм hуралсал хүшэр бэрхэтэй байдалда оронхой. Энэ ушарhаа мүнгэн зөөриеэ ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхэ шухала. hургуулида ороодүй хүүгэдэй эмхи зургаануудта мүнгэ ехээр hомолнобди, тэзд ашаг үрэнь харагданагүй. Магад, ондоо түхэл шэнжэнүүдые — гэр бүлын бүлэгүүдые эмхидхэжэ болохогүй юм гү?— гэжэ комиссиин гэшүүн, Улаан-Үдын нэгэдэмэл авиаотрядай командир А. П. Абашеев мэдүүлээ.

Энэ заседание хүтэлhэн комиссиин түрүүлэгшэ, Буряадай Эрдэмэй түбэй социально-экономическа шэнжэлгэнүүдэй таhагые даагша, экономикын эрдэмэй кандидат И. Т. Павлов тэрэнэй дүнгүүдые согсолходоо, бюджедэй hайн, муу талые дурдаhан, ямар заhабаринуудые оруулбал, таарамжатайб гэжэ тэмдэглэhэн байгаа. Финансын министерствэтэй хамта, Госплантай хамта хүдэлхэ хэрэгтэй. Район районуудаар бюджедүүдэй проектнүүдые зохёохо шухала. Юрэдөөл, яhала hонирхолтой, туhатай хөөрэлдөөн болобо. Иимэ заседанинууд али бүхы министерствын бюджедэ зүбөөр зохёоходонь, тодорхойлходонь туhалха байна

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

…рагшадай зунай амаралта

ЭДЭБХИ СХЭЛЬЭЭМНАЙ…

…дэ хүдөөгэй hур-…дэ шахуу hурагша-…риин бригаданууд …э, амжалтатайгаар …байнхай. Тэдэнэй …ажахын тоосоон-…, Тиихэдээ газараа, … фермэ арендэнэ …ба, өөhэдынгөө ба-…ынуудые, коопера-…айгуулаа.

…ура hурагшадые …э бодото дээрэнь …эг ямар шанартай-…гдана гэзшэб? Сэ-…лэхэдэ, энэ талаар …олдолго hулараа. …хэр hанаа зобоо-… гэхэдэ, hургуули …рой хоорондохи … hуларалга ба hу-…жалда hургаха ма-…үндэhэ hууриин ар-…үр байдал болоно. …hурагшадай ажалай …ралтын лагерьнуу-…олгэ сүм гэршэлхэ …рынь гэхэдэ, ажа-… болон предприяти-…ажахын тоосоондо …лоно. Тиимэhээ hу-… ажалда hургалга …рэг болошоно ха. … юрэнхы дээрээ тии-…ом. hурагшадай бо-…мэришэдэй хооронд-…лсаа холбоон тон …уу, Юуб гэхэдэ, мү-… хүдэлмэришэд уда-…анайнгаа амаралта-… Тиихэдэнь тэдэниие …отой халаан хэрэг-…о ха юм.

…ришэд болон та-… мүнөө hургуулида … мохоо тулюур хү-…гад hэлгэнэ аабдаа …мжануудые зүб гэ-…үй. Энэ тон буруу …одол. Арадай ажа-… хүдэлмэришэдтэ ха-…дэр эрилтэнүүдтэй …э тааранагүй ха юм.

…мүнгэн зөөри дутал-…эhээ горитой мүн-…лангүйгөөр, ажал …йжаруулхын тула …н юу хэхээр гээшэб …удал гарана.

… hуралсалай матери-…эhэ hууриие сааша-…э hуладхаха ёhогүйб-…й жэлнүүдтэ олдоhон …элөө улам баяжуул-…бди. hурагшадай ажа-… амаралтын лагерь-… ажахын бригадануу-… хэнгүй, тэдэнээ бүри … хэрэгтэй. hургуули-…а базова предприяти-… хоорондохи харилсаа …таhалдуулха хэрэггүй. …адые хүдэлмэри-…ха талаар hайн жэ-… элдэб тээ олон бии. …ска областиин Забу-… ба Байбенскэ дунда …нуудай hуралсалай үй-…н бригаданууд «Дру-… «Родина» колхо-… бүридэлдэ оруулаг-…рбан жэлэй туршада ажахын тоосооной гуримаар хүдэлнэ. hурагшадай олоhон мүнгөөр 1988 онhоо эхилжэ, hургуулинуудай шэнэ байшангууд баригдажа байнхай. 1987 ондо эдэ hургуулинуудай hурагшад 320 мянган түхэригэй эд бараа үйлэдбэрилөө hэн. Тиихэдэ сэбэр олзо оршонь 120 мянган түхэриг болоhон байна. hурагшадай бригаданууд 11 жэлэй туршада хүдэлхэдөө, 1 миллион 64 мянган түхэриг олзотой болоо. Үхибүүд анха түрүүн ажалаа 2,5 гектар газар дээрэ эхилээ бэлэй. 1976 ондо «Дружба» колхоз 20 гектар газар үгөө hэн. Гадна теплицэ, тракторнуудые болон хүдөө ажахын техникээр хангаhан юм. hурагшадай коллектив бэеэ дааhан ажалша коллектив болонхой.

Манай Түнхэнэй районой hургуулинуудай үхибүүд баhал иигээд ажаллаха аргатай гээшэ. Гансал ажахын предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй анхарал хэрэгтэй ха юм. Газар ба техникэ hурагшадта арендэдэ үгэхэ, ёhотой эрхэ байдал зохёохо шухала. hурагшадые хүдэлмэридэнь дэмжэхэ, туhалха хэрэгтэй.

Нёдондо жэлдэ район соо ажалай болон амаралтын 8 лагерь нээгдээ hэн. Тиихэдэ 1988 ондо иимэ 11 лагерь байhан юм. Хэрэнэй интернат hургуулиин, Толтойн, Горхоной hургуулинуудай дэргэдэ дурсагдагша лагерьнууд нёдондо нээгдээгүй. hурадсалай үйлэдбэриин 19 бригаданuudта 7—10 классуудай 1320 hурагшад хүдэлмэрилөө hэн. Энэ хадаа эдэ классуудта hурадаг бүхы үхибүүдэй 80 процент болоно. Үхибүүдэй ажаллаха hайн эрхэ байдал Түнхэнэй, Галбайн, Хойто-Голой дунда hургуулинуудта эмхидхэгдэhэн байгаа. Тэдээндэ Туранай совхозой хүтэлбэрилэгшэд ехэ туhа хүргөө. Шэмхэнэй, Хужарай дунда hургуулинуудай hурагшадта Түнхэнэй совхозойхид, Түнхэнэй дунда hургуулиинхидта «Сибиряк» колхозойхид туhалаа, дэмжээ.

hурагшадай аша үрэтэйгөөр хүдэлхэ байдал Тоорын дунда hургуулида хүсэд байгуулагдадаггүй.

Хэрэнэй дунда hургуулиин үхибүүд зүгынүүдые барилсадаг болонхой. Энээнhээ гадна ондоошье хэрэг үхибүүдтэ олдохо зэргэтэй. Жэшээнь, хамhабариин ажахы байгуулхада болохо. Элдэб кооперативуудые, ателье, мастерскойнуудые, гэр бүлын бригадануудые эмхидхэжэ боломоор. Эдэ бүгэдые hургуули бүхэнэй дирекци, коллектив ойлгоно ёhотой даа. Гансал хүн бүхэнэй эдэбхи үүсхэлhээ хамаг юумэн дулдыдаха ха юм.

Л. БАЛДАНОВ,
Түнхэнэй райгүйсэдкомой арадай эрдэм hуралсалай таhагай инспектор.

Загарайн районой худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд хахад жэлэй туршада 10 миллион 600 мянган түхэригэй эд бараа, эдеэ хоол худалдаха түсэбтэй аад, тэдэнэр 11 миллион 217 мянган түхэригэй юумэ хүн зондо худалдаба.

ХОЛЫН МАЛШАДТА ХҮРЭНЭ

— Эд бараан, эдеэ хоол хаанашье хүртэнэгүй, дуталдана. Эд бараагаар хангалга 70—75 процентдэ хүрэдэг. Гэбэшье бии байhан юумэеэ hайнаар худалдаhанай ашаар түсэб үлүүлэгдээ. Удаадахи кварталайнгаа түсэб яажашье дүүргэхэеэ мэдэнэгүйбди,— гэжэ Загарайн районой правлениин түрүүлэгшэ Ю. Б. Шадапов хөөрэнэ.

Хахад жэлэй түсэб дүүргэлгэдэ Первомайскын, Загарайн, Үнэгэтэйн, Дабаатын болон бусад худалдаа наймаанай кооперативна предприятинуудай коллективүүд хубитаяа ехээр оруулhан байна.

Районой ажалшадые, холын гүүртэ, фермэнүүдтэ ажаллагшадые 3 автолавка үргэн хэрэглэмжын эд бараагаар hайнаар хангажа байгаа. Тэдэ автолавкануудай наймаалагшад мүн лэ түсэбүүдээ үлүүлэнхэй. Мүнөө автолавкануудынь үбhэшэдые хангаха даабари абаба.

С. СТЕПАНОВ.

hАЙНДЭРЛӨӨ

Хүрбын совхоздо hаалишад, малшадай hайндэр болобо. Талын-Мухар гэжэ ой модоор, шугы бургааhаар, сэсэг набшаар бүрхөөгдэhэн үзэсхэлэн газарта тус hайндэр үнгэрөө. Тэрээндэ Могой-Горхоной, Хужартын, Талын-Мухарай гүүртэнүүдэй малшад, hаалишад хүгшэн, залуугүй олоороо хабаадаа. Совхозой дарганаршье ерээ. Гүүртые даагшанар Н. Нимаев, С. Закирова хүдэлмэриин дүнгүүдые соносхоо. hайнаар хүлэлhэн түрүү малшадта совхозой зүгhөө шангууд барюулагдаа.

Худалдаа наймаан эмхидхэгдэжэ, тус hайндэр хүхюун сэнгэлигээр үнгэрбэ.

Ц-Х. ГОМБОДОРЖИЕВА,
хүдөө бэшэгшэ.

Хорины район.

Хүн ба үе саг

АРАДАЙ КОМИССАР

1929 ондо Баргажанай аймагай коммунистнуудай съезд дээрэ тэрэ үедэ гушан хоёр наhатай ябаhан Баргажанай хошуунай партийна эмхидхэлэй хүдэлмэрилэгшэ Аюша Тэлиевич Тэлин Буряад-Монголой АССР-эй Советүүдэй IV съездын делегадаар hунгагдаа hэн. Энэ съезд залуу коммунистын ажабайдалай онсо шата боложо, тэрэнэй саашанхи хуби заяанай замые тодорхойлhон юм.

Хурамхаанай (тэрэ үедэ Баргажанай районой) Мүргэн нютагта үгытэй таряашанай бүлэдэ түрэhэн Аюша Тэлиевич Тэлин ажалшан арадай, партиин хэрэгтэ ехэ габьяатай байhанайнгаа түлөө съезд дээрэ правительствын гэшүүнээр, финансын талаар арадай комиссараар hунгагдаба. Тэрэ үедэ түрүүшын коммунанууд эмхидхэгдэжэ, хүн зоной хамтын ажалай амисхаал түрэжэ, республикадамнай социалис индустриин эхин табигдажа эхилhэн байгаа гэжэ мэдэнэбди. Тиимэhээ финансын талаар түсхай hуралсалгүй Аюша Тэлиевичэй урда ехэ харюусалгын табигдаhаниинь эли болоно. Балшар бага наhанhаа hүбэлгэн хурса ухаатай, ажалай амта, үнэ сэн hайнаар мэдэхэ, совет, партийна хүдэлмэриин зарим тэды дүй дүршэлтэй байhан тула тэрэ урдахи зорилгоёо зүбөөр ойлгожо, бэеэ, сүлөө сагаа гамнангүйгөөр хүдэлжэ ороhон намтартай.

1920 он гаража, улаан засагай илалтын сууряан заха холын Хурамхаанай дайдаар зэдэлбэ. Тиигэжэ тэрэ үедэ бии байhан Алас Дурна зүгэй республикын армиин штабай захиралтаар А. Т. Тэлин сэрэгэй албанда татагдаба. Залуу Совет гүрэн байгуулалтынгаа хүндэ хүшэр зам дээрэ байбашье, хүн зониие, илангаяа залуушуулые үзэг бэшэгтэй болгохо гэhэн ехэ зорилго бэелүүлжэ эхилээ бэлэй. Тэрэл үеэр Аюша Тэлин ородоор бэрхээр уншажа, бэшэжэ шадаха болобо. Сэрэгэй албанда магтаалтай ябадаг байhан тула А. Т. Тэлин ленинскэ партиин гэшүүн болохо гэhэн мэдүүлгэ үгэхэ эрхэтэй байба. Тиигэжэ 1921 ондо партиин гэшүүндэ кандидат болоhонойнгоо hүүлээр, хойто жэлынь, түрэл нютаг Мүргэнөө бусаба. Нютагтаа ерэмсээрнь тэрэниие Мүргэнэй соврevкомой түрүүлэгшээр hунгаа бэлэй.

Тиин 1923—1924 онуудта аймагай дружинада, удаань улаан милицидэ хүдэлбэ. Тэрэ үедэ ангиин тэмсэл эгээл шанга, хатуу үедөө байгаа. Гансал өөрынгөө урдахи зорилго hайнаар мэдэжэ, Совет засагай түлөө шиидангеэр тэмсэхэ зорилготойшуул энэ замда гараhан юм гэжэ мэдэнэбди. Хубисхалай хэрэгтэ үнэн сэхэ байhанаа бодото ажал хэрэгүүдээрээ гэршэлhэн Аюша Тэлин Мүргэнэй сомоной Соведэй түрүүлэгшын тушаалда hунгагдаа бэлэй. Уданшьегүй тэрэ Бүхэроссиин большевигүүдэй коммунис партиин гэшүүн болобо. Энээнэй hүүлээр 1926—1927 онуудта Баргажанай хошуунай комитедтэ партийна эмхидхэлэй хүдэлмэридэ эльгээгдэhэн юм. Тэрэ үе сагта партийна хүдэлмэри ябуулха гээшэ орёо хүндэ, харюусалгатай байхынгаа хажуугаар аюултайшье hэн ааб даа. Баргажанда ангиин дайсад Совет засагые нэгэ унагаагаад абаhан, удаань каппелевецүүдэй хэhээлтын отряд харата муухайгаар коммунистнуудые, улаан сэрэгшэдые сохиhон, алаhан байгаа юм.

Хүлгөөтэ үе сагай коммунистнуудай ажабайдалайнь алхам бүхэн манай ороной түүхын намтарта бүхөөр бэшэгдэнхэй гэжэ мэдэнэбди. Аюша Тэлиевич финансын наркомоор хүдэлхэдөө, республикынгаа хүгжэлтэдэ ехэ нүлөө үзүүлhэн байгаа. Тэдэ жэлнүүдтэ бюджедэй оройдоо 7 миллион байhан hаань, удаань 41,5 миллион хүрэтэрөө үргэhэн юм. Мүн лэ гүрэнэй облигациин урьhаламжа 300 мянган түхэригhөө 9,5 миллион хүрэhэн байна. Облигациин урьhаламжа тухай хэлэхэдэ, тэрэ үедэ ороной экономикын, сэрэгэй оборонын хүгжэлтэдэ тон ехэ үүргэ дүүргэдэг байгаа.

Аюша Тэлиевич Бүхэсоюзна Коммунис партиин Буряад-Монголой обкомой гэшүүн hэн тула гансашье финансынгаа талые хараад hуудаг бэшэ, мал ажахы, промышленность хүгжөөлгэдэ, залуу кадрнуудые бэлдхэлгэдэ ехэ үүргэтэй хүн байhан юм.

1929 ондо Москвада үнгэргэгдэhэн Бүхэсоюзна пионерскэ 1-дэхи слёдто хабаадалсаhан республикымнай түрүүшын пионернүүдэй нэгэн, мүнөө наhанайнгаа амаралтада байhан подполковник Доржо Дылыкович Зубоев Аюша Тэлиевич тухай hанан дурдана:

— Би нэгэ иимэ ушар hананаб. 1934 оной август hарада манай Буряад-Монголой АССР-hээ Москва, Ленинград, Ростов, Новосибирск хотонуудта hурадаг студентнүүд поезддо hуужа шадахаяа болёод, хэдэн үдэр соо вокзал дээрэ хонобо. Гэрhээ абажа гараhан эдеэ хоолынь, мүнгэниинь дууhажа эхилбэ. Тиихэдээ тэдэнэр булта сугларжа, Михей Николаевич Ербановта хандаха гэжэ шиидэбэ. Залуушуул партиин обкомдо ерэжэ, ямар байдалда ороод байhан тухайгаа хөөрэбэ. Михей Николаевич тэдэниие шагнаhанайнгаа hүүлээр түмэр замай полит-таhагай ноёндо хонходожо, поездо hуулгаха болоод, хүдэлмэриин үдэрэй hүүлээр гэртээ харяад байhан наркомфин Аюша Тэлиевич Тэлиндэ хонходобо. Удаань Михей Николаевич студентнэрые тэрэнэй гэртэнь эльгээбэ. Аюша Тэлиевич залуушуулые урин дулаанаар угтажа, сай уулгажа, хэрэгтэй зонуудые ажал дээрэ дуудажа, республикынгаа ерээдүйн кадрнуудта мүнгэн тэдхэмжэ үгэбэ. Мүнөө сагта энээн тухай хөөрэхэдэ, магад ойлгогдосогүй байжа магад. Гэбэшье тэрэ үе сагта залуу кадрнуудые hургалгада ехэ анхарал хандуулдаг, али бүгэдын туhаламжа, тэдхэмжэ үгтэдэг байгаа, иимэ анхаралтайгаар түргэн саг соо кадрнуудые зүбөөр хүмүүжүүлхэ зорилго бэелүүлжэ шадахагүй байгаабди гээд hануулая. Иимэрхүү ушарнууд Аюша Тэлиевичэй ажабайдалда оло дахин үзэгдөө hааб даа. Дэлгэр сагаан сэдьхэлтэй, ходол хүндэ туhа хүргэжэ ябадаг, илангаяа залуушуулай түлөө оролдодог hэн гээд Аюша Тэлиевич тухай мүнөөшье hанан дурдадаг хүнүүд байhаар,— гэжэ Доржо Дылыкович хөөрөөгөө дүүргээ hэн.

Оронноймнай ажабайдалда шуhата «сагаан толбонуудаар» ороhон 1937 он… Тэрэ жэлдэ манай оронной, республикын, хүдөө нютагуудай олонхи түрүү хүнүүд сталинска лагерьнуудта абаашуулагдажа, тамалуулагдажа, харата муухайгаар алуулhан байна гээд мэдэнэбди. Мүнөө орон доторнай хүгжэжэ байhан демократиин ашаар тэрэ үеын харата муухай аашануудые мэдэжэ эхилээбди. Аюша Тэлиевичэй бага хүбүүн, мүнөө республикын мэдээжэ журналист Зэрьян Аюшеевич Тэлин иигэжэ hанан дурдана:

— 1937 оной октябрь hарада абамнай «ангиин дайсан» гэжэ хардуулаад, тушаалгагдаhан юм. Би тиихэдэ оройдоол гурбатай, ахамни таба наhатай байгаа. Уданшьегүй эжымнай «ангиин дайсанай» hамган гэжэ ажалhаа гаргагдаад, модо бэлэдхэлгын хүдэлмэридэ холын хүбшэ газарта эльгээгдэhэн юм. Тэндэhээ эхэмнай үбшэн бусажа, 1938 оной хабар наhа бараа бэлэй. Аха бидэ хоёр үншэржэ, айл, аха дүүнэрэйнгээ дунда ябажа, хүл дээрээ гараhан байнабди. Сэхыень хэлэхэдэ, үншэн хүнэй зоболон яhалашье үзэхысэ үзөө hэмди. Хэрбээ нютаг зонойнгоо эбтэй эетэй hуудаггүй hаань, яаха байгаа юмбибди — бү мэдэе. Би мүнөө өөрөө наhажаал хүн болоод байхадаа, иимэ харата муухай ушарай болохогүйн тула хүн бүхэн үнгэрhэн тэрэ сагые hанажа, илангаяа хүтэлбэрилэгшэ хүн гүрэн түрынгөө арад зоной түлөө харюусалгатай байха ёhотой гээд хэлэхэ дурам хүрэнэ».

Манай Коммунис партиин алдуута үе сагаа шүүмжэлхы нюдөөр хаража, бодото арадай засагай, хүн зоной дүүрэн эрхын түлөө хубилган шэнэдхэлгын үе сагта арадай комиссарнуудай хэhэн хэрэгые hанан дурдаха, Эхэ оронойдоо үнэн сэхээр алба хэhэнэйнь ёhо заншалаар дээрэ залуу үетэниие хүмүүжүүлхэ гээшэ үе сагаймнай эрилтэ болоно.

Д. ДОРЖИЕВА,
СССР-эй Журналистнуудай холбооной гэшүүн.

Хэжэнгэ тосхоной универмаг соо орохodo, ходоdoo хүн зон олон байдаг. Магазинай наймаалагшад хүн зониие хэрэгтэй эд бараагаар хангахын тула оролдожо байдаг гуримтай. Магазинай эхэнэрнүүдэй хубсаhанай таhагта дүрбэн наймаалагша хүдэлдэг. Эдэмнай хэд бэ гэбэл, Ц. Бадараева, Ц. Бажанова, С. Пунсыкнамжилова, ажалай ветеран Пелагея Санжиевна Цырендылыкова болоно.

Эбтэй эетэй энэ багахан коллектив байгша онойнгоо зургаан hарын түсэбhөө гадуур 53 мянган түхэригэй хубсаhа хунар наймаалаа.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. С. Пунсыкнамжилова. 2. Ц. Бадараева худалдан абагшадтай.

В. ГАРМАЕВАЙ фото.

ХИЛЫН СААНАhАА
ТАСС • АПН

ТОКИО. Бэелүүлжэ байhан экономическа ба политическэ реформонуудтань туhалха зорилгоор Япон Советскэ Союзтай гуманитарна, соёлой ба эрдэм ухаанай талаар андалдаануудые үргэдхэхөөр хараална. Айти префектурын Итиномия хотодо үнгэргэгдэhэн пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, оронной премьер-министр Т. Кайфу энээн тухай мэдүүлhэн байгаа.

«Советскэ Союзтай холбоо барисаа хүгжөөхэ зуураа, газар дайдын талаар асуудалые шиидхэхые оролдонобди»,— гэжэ Японой премьер-министр тэмдэглэбэ. Курилай үргэлжэ аралнуудай урда хубидахи 4 совет аралые япон мэдэлдээ абахые хүсэдэг гээшэ. Тэрэнэй хэлэhэнэй ёhoop «иимэ шиидхэгдээгүй асуудалай бии байhаниинь СССР-тэй экономическа харилсаа холбоо үргэнөөр бэелүүлгэдэ, тобшолон хэлэбэл, тэрээндэ финансова туhаламжа үзүүлхэ талаар hаад болоно. Тиимэhээ мүнөөнэй шатада имагтал «ухаан бодолой талаар туhаламжа» үзүүлхэ тухай хэлэжэ болохо».

БОНН. ФРГ-гэй правительство Байгал далайе абарха хэрэгтэ хабаадаха юм. Оршон тойронхи дайдын, байгаалиие хамгаалгын ба ядерна реакторнуудай аюулгүй хүдэлмэриин талаар федеральна министерствын мэргэжэлтэдэй Эрхүү ошожо ерэhэнэй hүүлдэ иимэ шиидхэбэри абтаа юм. Энэ шухаг далайе хамгаалха тодорхой программа совет мэргэжэлтэдтэй хамта Баруун Германиин эрдэмтэд болон шэнжэлэгшэд зохёожо эхилэнхэй.

Хүдэлмэриин программа соо промышленна предприятинуудай хаяhан уhаар Байгал далайе бузарлаха ябадалые зайсуулгада онсо анхарал хандуулагдана. Дүтэ шадархи комбинадууд болон заводуудта мүнөөнэй, экологическа талаараа сэбэр технологи нэбтэрүүлхэ тухай хэлэгдэнэ. Байгалай эрье дээрэхи хоёр промышленна предприятиие шэнэдхэн заhахадань нютагай засагаархидта үргэнөөр туhалжа, оршон тойронхи байдалые хамгаалха талаар тэрэниие «жэшээтэ» болгохые ФРГ-гэй мэргэжэлтэд hанаашална. Ингэжэ шэнэдхэгдэhэн заводууд саашадаа нютагай промышленностиин хүтэлбэрилэгшэдые байгаали хамгаалжа hургаха түбүүд болохо аргатай. Айлшадай hанамжын ёhoop, ойрын сагта hэльбэн шэнэдхэжэ болохогүй үйлэдбэринүүдые хааха, үгышье hаа, ондоо районуудта зөөхэ хэрэгтэй.

Нүүрhээр хүдэлдэг дулаанай электростанцинуудые, Эрхүү шадархи алюминиин комбинадуудые шэнэдхэхэ гээшэ түрүүшын ээлжээнэй зорилгонуудай тоодо ороно гэжэ ФРГ-гэй мэргэжэлтэд тоолоно. Баруун Германиин мэргэжэлтэдэй үгэhэн сэгнэлтын ёhoop, иимэ предприятинуудаар бузарлагдаhан агаар нуурай уhые ехээр бузарлана.

Делегациие хүтэлбэрилэгшэ, оршон тойронхи дайдые хамгаалха хэрэгүүдээр министерствын гүрэнэй секретарь Вольфганг Гробль хамтын хүдэлмэриин түрүүшын дүнгүүдтэ hайн сэгнэлтэ үгэбэ. Тэрэнэй хэлэhэнэй ёhoop, Байгал далайе абарха талаар харилсаа холбоон хадаа «ФРГ-гэй болон СССР-эй хоорондохи харилсаануудай шэнэ шанарые» элирхэйлэн харуулна.

УЛААН-БААТАР. Монголдо гарадаг газетэ, журналнуудта үшөө хоёр шэнэ газетэ гансата нэмэбэ. Монголой хүдэлмэригүйшүүлэй холбоон ба буддын шажан баримталагшадые гол түлэб нэгэдүүлдэг монгол hүзэгтэйшүүлэй холбоон өөhэдынгөө газетэнүүдые гаргажа эхилээ.

Хүдэлмэригүйшүүл өөрынгөө газетые «Шар наран, бор хоног» гэжэ нэрлээ юм. «Боджо үзэхөөр» гэhэн гаршаг доро толилогдоhон багахан мэдээсэл соо иимэ юрэ бусынь нэрэ тайлбарилагдана.

Хүдэлмэришэд болон малшадай hарын дунда зэргын салиигые 1200 түхэриг болгохо хэрэгтэй гэжэ орон соо олон хүнүүд тоолодог. Мүнгэн зөөри олохын аргагүй гэжэ шалтаг баридаг засагаархидай hанамжатай энэ эрмэлзэлынь тааранагүй гэжэ тэрээн соо мэдээсэгдэнэ. Партийна урданай хүтэлбэрилэгшэдэй hарадаа 110 түхэриг пенси абадаг байhан тухай МНРП-гэй ЦК-гай теориин ба үзэл сурталай талаар «За ярилцья» журналай мэдээсэл үгтэнэ. Энэнь хэр зохид гээшэб гэhэн асуудал монгол хүдэлмэригүйшүүлэй холбооной газетэ соо табигдана.

«Арга билиг» газетэ монгол hүзэгтэйшүүлэй холбооной программатай уншагшадые танилсуулха зуураа, буддын шажанай «Ганжуурай» энциклопедиие, «Данжуур» гэhэн тэрэнэй тайлбариие, мүн түбэд хэлэ шудалхые орон нютагаархидаа газетэ уряална. Энэ зорилгоор «Арга билиг» газетын түрүүшын номерто түбэд алфавит барлагдаа.

Мүнөө Монгол орондо ниитын ба политическэ шэнэ эмхидэлнүүд бултадаа шахуу өөрын газетэтэй болобо.

ХОТО, ХҮДӨӨГЭЙ hОНИН

УҺА ГОЛНУУДАА АРИГ СЭБЭР БАЙЛГАЯ

Оршон тойронхи байгаали хамгаалха бүлгэмэй республикын совет Буряад оронойнгоо бага гол, горхонуудые аршалан хамгаалха шалгалта эмхидхэхэ тухай тогтоол баталан абаба. Байгаали хамгаалха бүлгэмэй Бүхэроссин түбэй соведэй «Рабоче-крестьянский корреспондент» журналай редакцитай суг гаргаһан тогтоолтой зохилдуулан, дээрэ дурсагдаһан шиидхэбэри абтаа.

Россин Федерациин мэдэлэй бага гол, горхонуудые, нуур, сөөрэмүүдые аршалан хамгаалха зорилгоор Бүхэроссин шалгалта байгша оной майн нэгэнһээ 1991 оной декабриин нэгэн болотор соносхогдонхой. Буряадай АССР-эй байгаали хамгаалха бүлгэмэй республикын совет тус тогтоолой үндэһөөр тогтоол абажа, бага гол, горхонуудые аршалан хамгаалха тусхай дүрим баталһан, комисси байгуулһан байха юм.

Республикын олониитын түлөөлэгшэдһөө бүридэһэн тус комиссиин бүридэлдэ 16 гэшүүд оруулагдажа, комиссиин түрүүлэгшээр байгаали хамгаалха республикын бүлгэмэй соведэй түрүүлэгшын орлогшо И. А. Доровских томилогдобо.

Гол, горхон, булагуудые, нуур, сөөрэмүүдые сахин хамгаалха хэмжээ ябуулгада эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан предприяти, эмхи зургаан, колхоз, совхозуудай байгаали хамгаалха эхин эмхинүүдые, нютагай газетэнүүдэй редакцинуудые, эдэбхитэдые урмашуулха зорилгоор Байгаали хамгаалха Бүхэроссин бүлгэмэй түбэй совет 400—250—150 түхэригэй зургаан, урмашуулгын тус тустаа 100—100 түхэригэй дүрбэн шан тогтооһон байна.

ТОБШОХОНООР

ШАРАЙГАА ХУБИЛГАНА

Районой түб — Орлик тосхоной үйлсэнүүд һаянай шэнэ шэнжэтэй боложо эхилбэ. Шалтагааниинь гэхэдэ, «Дружба» кооператив тосхоной үйлсэнүүдые асфальтаар хушажа захалаа.

Хадын Орлик голой адагта түхеэрэгдэһэн асфальто-битумай агрегадта хүдэлэгшэд үдэр бүри хэрэгтэй асфальт гарган шэрэжэ, тосхоной үйлсэнүүдые гоё, сэбэр, болбосон түхэлтэй болгожо байнхай.

К. ДАШЕЕВ.

ШЭНЭ ЖЭЛҺЭЭ

Һуралсалай шэнэ жэлһээ Баянай, Зэлтэрын, Ехэ-Нарынай найман жэлэй һургуулинууд хубилгагдаха юм. Эдэнэр дунда һургуулинууд боложо, нютагай хүбүүд, басагадта, мүн түрэлхидтэ зохид болохонь шуу.

Арадай депутадуудай Зэдын районно Соведэй гүйсэдкомой эрдэм һуралсалай таһаг дурсагдагша һургуулинуудые багшанар болон һуралсалай хэрэгсэлнүүдээр хангажа эхилбэ.

Л. ГОНЧИКОВА.

Таксимо һууринай түмэр замай 45-дахи дунда һургуулиие байгша оной һуралсалай жэлдэ 18 хүбүүд, басагад дүүргэжэ гараһан байгаа. Энэнь тус һургуули дүүргэгшэдэй түрүүшын бүлэг болоно.

Һургуули дүүргэгшэдэй дунда Георгий Сластин. Ирина Гой хоёр алтан, мүнгэн медальда хүртэжэ, түрэлхид болон үетэнөө баясуулаа һэн. Байгал-Амарай түмэр замай бүхы отделениин дунда һургуулинуудые 7 хүн алтан, 22-ынь мүнгэн медальнуудтайгаар дүүргэһэн байба.

АЛТАН МЕДАЛЬТАН

Мүнөө арбан долоотой Георгий Сластин һурахадаа бэрхэ, олониитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа ябадаг юм. Тэрэ баянай, духовой оркестрэй инструментнүүд дээрэ наададаг. Хүгжэмэй һургуули дүүргэһэн байна. Энээнһээ гадна гитара, фортепиано дээрэ бэрхээр наададаг юм.

Һургуулияа алтан медальтайгаар дүүргэһэн Георгий Хо Ши Минэй нэрэмжэтэ Эрхүүгэй хари хэлэнэй институтда ороходо эрмэлзэлтэй. Тэрэ хитад хэлэнэй отделенидэ һураха юм.

Б. КЛИМОВ.

Дуу, хүгжэмөө сугтаа һуужа бэшэдэг, найруулдаг эдэ хоёр анда нүхэдые республикын ажалшад һайн мэдэхэ, таниха юм. Эдэнэр элдин хонгор зунай сагта хүдөө нютагуудаар ябажа, ажалша бэрхэ арад зонойнгоо ажабайдал, ажаһуудалаар һонирходог.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Композитор Анатолий Андреев уран зохёолшо Гунга Чимитов хоёр Зэдын үргэн талада түбхинэһэн Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой малшадай зунай байрын дэргэдэ хөөрэлдэжэ байна.

В. ПЛУТТЫН фото.

ХУУРАЙН АРШААНДА

Яруунын районой «Коммунизм» колхозой хүтэлбэрилэгшэд байгша ондо Хуурай гэжэ аршаан булагтай газарта амаралтын байшан гэр толложо, колхознигуудаа урмашуулба. Мүнөө эндэ хоёр байратай гэр, ванна абаха корпус, эдеэ бэлдэхэ, шанаха газар тусхайгаар баригдажа, амархаяа ерэгшэдтэ үгтэбэ.

Ажахын амаралтын байшанда нэгэ доро 20 хүн амарха аргатай. Эдэнэр колхозой эдеэ хоолоор хангагдана. Тус байшангые даагшаар Г. Ц. Найданова, тогоошоноор Л. Н. Дугарова гэгшэд томилогдонхой, амархаяа ерэгшэдые илдам зохидоор угтан абадаг, амтатай эдеэ хоолоор хангажа байдаг юм

Э. БУДАЕВ.

Яруунын район.

СОМОР, ЗОХИД

Алташа нютагта оёдолой цех нээгдэжэ, Калининай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдые аргагүй ехээр баясуулба. Районой «Туяана» нэгэдэлэй филиалай хүтэлбэрилэгшэд тус колхозой правлени болон Гушадай сельсоведэй үүсхэлые дэмжэн, эндэ уран гартанай цех нээһэн байгаа.

Ажахыда нээгдэһэн оёдолой цех соо мүнөө хубсаһа оёхо 12 электромашина болон бусад хэрэгсэлнүүд тодхогдоо. Цехэй мастераар Г. П. Слепнева, электро-түхеэрэлгэнүүдые шалгажа байха мэргэжэлтэн томилогдоо.

Шэнээр нээгдэһэн цехтэ хүдэлхэеэ ерэһэн нютагай уран гартан абаһаар һурагшадаар хүдэлхэ, удаань оёдолшоной разрядтай болохо юм. Нютагтаа оёдолой цехтэй болоһон гэрэй эзэн эхэнэрнүүд, залуушуул эндэ ябажа хүдэлхэ, байра дээрээ захил хэжэ, тааруу зохид хубсаһа оёулха аргатай болобо. Уран гартай оёдолшод эхэнэрнүүдэй хубсаһа оёхо юм.

Н. ЧИМИТОВА.

Бэшүүрэй район.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто

«Россин ажабайдал»—иимэ гаршаг доро газетын нэгэдэхи хуудаһанда мэдээсэлнүүдэй суглуулбари үгтэбэ.

Мүнөөдэр — Түмэр замшанай үдэр. Зүүн Сибириин түмэр замай Улаан-Үдын отделениин Онохой станциин хүдэлмэрилэгшэдэй ажал хэрэгүүд тухай фото-мэдээсэл үгтэнэ.

Газетын нэгэдэхи хуудаһанда июлиин һүүлшын арбан хоногой туршада республикада һү һаамай байдал тухай мэдээн тунхаглагдана.

Газетын хоёрдохи хуудаһанда «Арсалдаата ендэр» гэһэн ниитэ гаршаг доро СССР-эй арадай депутат, 1963 онһоо КПСС-эй гэшүүн В. Карепинэй, Горхоной сельсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Т. Пакуловай, дайнай болон ажалай ветеран И. Мацегориной һанамжа, дурадхалнууд бүридхэгдэнэ.

Мухар-Шэбэрэй Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз республикын түрүү ажахынуудай нэгэн юм. Энэ ажахы тухай Н. Дегтяревой зураглал дотор хэлэгдэнэ.

БУРЯАД ОРОН ТУХАЙ

Зүүн Сибириин кинохроникын студиин бүлэг кинематографистнууд Буряад орон тухай шэнэ фильм буулгажа эхилбэ. Республикын Министрнүүдэй Соведэй захилаар буулгагдаһан үнгэтэ энэ фильм соо Ивалгын дасанда болоһон Майдарай һайндэрэй үе харуулагдана.

«Байгал — дэлхэйн субад эрдэни» гэһэн уласхоорондын фестивальда хабаадалсаһан холын айлшад, республикын ажалшад шэнэ фильм соо буулгагдаа.

Баримтата фильмүүдэй бүхэроссин конкурсын лауреат, «Шанс» гэһэн мэдээжэ фильмын автор С. П. Пингин тус фильмын режиссер болоһон байна. Тиихэдэ сценариинь Эрхүү хотын уран зохёолшо Марк Сергеев манай республикын залуу поэт Баир Жигмитов хоёр бэшээ юм.

— Шэнэ кинокартина соогоо манай республикын үнгэрһэн ба мүнөө үеын ажабайдал, арадай ёһо заншал үргэнөөр харуулха зорилго урдаа табинабди. Бидэнэр Байгал далай сооһоо, уһан дороһоо, агаарһаа олон тоото кадрнуудые буулгажа, харагшадаа хужарлуулха болонобди, — гэжэ фильм буулгагшад хөөрэнэ.

Кино буулгагшад байгша оной дүүрэтэр бүхы хүдэлмэриеэ түгэсхэхөөр хараална. Ирэхэ жэлһээ республикымнай ажалшад, айлшад үргэн Буряад орон тухай шэнэ фильм хаража урмашахань дамжаггүй.

Н. БУДАЕВА.

ҺОНИРХОЛ ТАТАНА

Буряадай ном хэблэлшэд «Бурхад оронойбайгаалиин памятник» гэһэн ном барлажа, байгаалида дуратайшуулда бэлэглэбэ. Буряад оронойбайгаалида зорюулагдаһан энэ ном геолого-минералогическа эрдэмэй кандидат А. Б. Иметхенов суглуулжа, шэнжэлжэ, үргэн олон уншагшадай анхаралда табиба.

Номой автор Анатолий Борисович Иметхенов республикын нютаг бүхэндэ хүрэжэ байгаалиин гоё һайхан зүйлнүүдтэй дүтөөр танилсаһан, шэнжэлһэн байха юм.

Мэргэжэлтэдэй, байгаали хамгаалагшадай, мүн юрын уншагшадай дунда энэ номой һонирхол татахань дамжаггүй. 15 мянган хэһэгээр, байгаалиин олон тоото фото-зурагуудтайгаар хэблэгдэһэн энэ ном республикын худалдаа наймаанай магазинуудта эльгээгдэбэ.

Манай корр.

ҺАЙХАН СЭДЬХЭЛТЭН

Хяагта хотын соёлой ордон соо донорнуудта зорюулагдаһан үдэшэ үнгэргэгдэбэ. «Энэрхы сэдьхэлтэн» гэжэ нэрлэгдэһэн үдэшэдэ хотын ажалшад, Хяагтын хүгжэмэй училищиин һурагшад, медицинын хүдэлмэрилэгшэд хабаадалсаба.

1926 ондо Москва хотодо хүндэ шуһа үгэхэ институт нээгдэһэн юм. Харин мүнөө манай Эхэ орон дотор һайн дураараа шуһаяа үгэгшэдэй тоо 5,5 миллион хүн болонхой. Хэнэйшье мэдэһээр хүндэ шуһаяа үгэхэ гээшэ үбшэн хүнэй ами наһа абарха гэһэн удхатай ха юм. Энээнһээ һайхан юун байха гээшэб?

Ордоной ендэр дээрэ «СССР-эй хүндэтэ донор» гэһэн тэмдэгтэй үйлэдбэриин түрүүшүүл гаража, сугларагшадай нэрьеэмэ альга ташалгаар угтагдана.

Хяагта хотодо ажалшадһаа шуһа абаха отделени 1963 ондо нээгдэһэн юм. Мүнөө энэ отделени районой түбэй больницын мэдэлдэ үгтэнхэй гээшэ. Эдэ бүгэдэ тухай үдэшэ эмхидхэгшэд, медицинын хүдэлмэрилэгшэд сугларагшадта хөөрэжэ үгэһэн байха юм.

Г. НИКОЛАЕВА.

ТЕЛЕВИДЕНИ

АВГУСТЫН 6-һаа 12 ХҮРЭТЭР

ПОНЕДЕЛЬНИК, 6

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 7.30—«120 минута». 9.30—«Ференц Лист»—5 серитэй уран һайханай фильм. 1-дэхи сери (Венгри). 10.45— Мультфильм. 11.00— Ямайкын артистнуудай концерт. 11.30—«Транспорт будущего»— баримтата фильм. 11.45— Боливиин аялга дуунууд. 12.15— Һайн һайхан дура хүсэлэнгүүдэй нааданууд. Бокс. 14.30— Время. 17.20—«Гостья из будущего»— үхибүүдтэ фильм. 1-дэхи сери. 18.25— Уран шүлэгэй долгин дээрэ. 18.30— Һайн һайхан дура хүсэлэнгүүдэй нааданууд. Баскетбол. Эхэнэрнүүд. 19.30— Время. 20.00— Һайн һайхан дура хүсэлэнгүүдэй нааданууд. Хоккей. 22.00— Время. 22.30— Һайн һайхан дура хүсэлэнгүүдэй нааданууд. Фигурна һолжоролго. 00.30— Соносхолнууд, мэдээсэлнүүд. 00.35—«Митьки» Москвада» Шоу-программа. 01.35— Шэнэ һонин.

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 9.00—Үглөөнэй гимнастика. 9.20—«Малыш и Карлсон, который живет на крыше» — Москвагай сатирын театрай фильм-зүжэг. 10.50—«Мюзикл, мюзикл». 11.20— Үхибүүдтэ уран һайханай богони фильмүүд. 17.00— Һайн һайхан дура хүсэлэнгүүдэй нааданууд. Уһан руу һүрэлгэ. УЛААН-ҮДЭ. 18.00— Мультф… — Байгал 19… АССР-эй Гостел… дай инструмен… рэй концерт. … фон хүдэлгэгдэб… лиин бизнесме… 20.45 — Индуст… нарай техникум… нууд. МОСКВА… лан нойрсогты… 21.15— Мэдээсэл… холнууд. 21.20… Николай Павлов… түрэһөөр 80 … РСФСР-эй хото… лестудинууд. … манск). 22.40—… һайханай фильм…

ВТОРНИК, 7

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 7.30—«120 минута». 9.30—«Ференц Лист»—5 серитэй уран һайханай фильм. 2-дохи сери. 10.45—«Бурозубки» — баримтата фильм. 11.05 — «Дэлхэйе тойрон»— альманах. 12.05— Хүгжэмтэ дамжуулга. 12.55— Хүүгэдтэ дамжуулга. 13.25— Мэдээсэлнүүд, соносхолнууд. 13.30— Время. 17.15—«Гостья из будущего»— үхибүүдтэ фильм 2-дохи сери. 18.20—«Гуфиин кубогта хүртэхын түлөө». Хүбүүдэй дунда теннисээр ойн Баярай X чемпионат тухай. 18.45— Мультфильм. 19.00— Бидэ ба экономико. 19.30—Время. 19.50—9-дэхи студи. 20.45—«Ференц Лист»—5 серитэй уран һайханай фильм. 1-дэхи сери. (Венгри). 22.00—Время. 22.30—Литературно-уран һайханай программа 00.30—«Фрогз джазбэнд» (Голланди) Москвада. 01.00— Шэнэ һонин.

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 9.00—Үглөөнэй гимнастика. 9.20— Эдир харагшын театр «Загадка», «Разгадка»— зүжэг. 11.15—«Ленинградские акварели»—фильм-концерт. А. Дольский дуулаха. 11.45— Ритмическэ гимнастика. 12.15 — «Семнадцать мгновений весны» — уран һайханай фильм. 1-дэхи сери. УЛААН-ҮДЭ. 18.05— Киноочерк. 18.25 — Байгал. 18.45— Дуунтай уулзалга. Арадай дуунай «Алтаргана» ансамбль, хүдөө… дуушад болон … баадаха (бурял… Байгал (буряад… «Байгалай үмэ… рэ». 20.55—… МОСКВА. 21.0… нойрсогты, бага… М. Суворова … Режиссер Л. Бо… мүүд. 22.40— Эс… сэдхэдэг залуу… 90» гэһэн Бүхэс… конкурс. 1-дэхи…

СРЕДА, 8

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 7.30—«120 минута». 9.30—«Ференц Лист»—5 серитэй уран һайханай фильм. 3-дахи сери. 10.45— Литературно-уран һайханай программа. 12.45— Мультфильм. 13.00 — «ТелеЭКО» — журнал. 13.30— Время. 17.15—«Гостья из будущего»— үхибүүдтэ фильм. 3-дахи сери. 18.20— С. Рахманинов. Оркестртэй хамта фортепиано дээрэ гүйсэдхэгдэхэ 2-дохи номерой до минор концерт. 19.00— Арадай депутадуудай Рязаниин городской Соведэй шэнэ бүридэлэй ажал ябуулга тухай. 19.30— Время. 20.00 — «Нечерноземэгропромстрой» предприятинуудай хүдэлмэри тухай. 20.45—«Ференц Лист»—5 серитэй уран һайханай фильм. 2-дохи сери. 22.00 — Время. 22.30— Мэдээсэлнүүд, соносхолнууд. 22.35—«Монологи о Юрии Гуляеве»— телефильм. 23.50—«Хүн ба хуули». 01.05— Шэнэ һонин.

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 9.00—Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — Мультфильм. 9.45— Баримтата фильм. 10.15 —«Кот и клоун»— фильм-концерт. 11.00— Хүүгэдэй дамжуулгануудай хуудаһануудаар. 11.30 —Хани барисаанай дүхэригтэ. 12.20—«Семнадцать мгновений весны»— уран һайханай фильм. 2-дохи сери. УЛААН-ҮДЭ. 17.05 — Хүүгэдэй энеэдэ нааданай «Ералаш» киножурнал. 17.15—«Микрофон хүдэлгэгдэбэ». 18.35— Уялга. Энэрхы сэдьхэлэй албан. 19… бултанаймнай 6… Соносхолнууд. … —Алас-Дурна … лан хэрэглэлгы… регионально түб… хай. 20.45—«Ам… ты, багашуул!» 2… ди песню пода… тата фильм. 2… дуу гүйсэдхэдэг… «Ялта-90» гэһэн … телеконкурс. 1-д… —Футболоор С… онат. «Спартак…

ЧЕТВЕРГ, 9

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 7.30—«120 минута». 9.30—«Ференц Лист»—5 серитэй уран һайханай фильм. 4-дэхи сери. 10.45—Бултанда хабаатай педагогико. 11.45— Москвагай Кремлиин комендатурын жошэтэ оркестр таниие урина. 12.25— Хүүгэдтэ дамжуулга. 13.25— Мэдээсэлнүүд, соносхолнууд. 13.30— Время. 17.15—«Гостья из будущего»— үхибүүдтэ фильм. 4-дэхи сери. 18.30— Фольклорой уласхоорондын II фестиваль тухай. 19.30— Время. 20.00—«16-тай ба тэрээнһээ дээшэ наһатайшуулда». 20.45—«Ференц Лист» —5 серитэй уран һайханай фильм. 3-дахи сери. 22.00— Время. 22.30— И. Л. Андронниковой хөөрөөнүүд. 23.30— «Балет, балет». 00.30— Шэнэ һонин.

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 9.00—Үглөөнэй гимнастика. 9.20— Баримтата фильмүүд. 10.00— Черкассай Гүрэнэй украин арадай габьяата хоорой концерт. 10.30—Үхибүүдтэ дамжуулга. 11.00—«Чаплиниана»— фильм-балет. 12.05 — Ритмическэ гимнастика. 12.35 —«Семнадцать мгновений весны»— уран һайханай фильм. 3-дахи сери. УЛААН-ҮДЭ. 17.25 — Душанбе хотын Гүрэнэй В. Маяковскиин н… драмын театр… 17.55— Мультфи… — Байгал. 18.45… 18.25—«Хубилган… хараа шугамууд… носхол. МОСКВ… галан нойрсог… 21.00— Соня Ко… дуулаха. 22.10… — зүжэг. 24.0… СССР-эй чемпио… (Москва)— ЦСКА…

ПЯТНИЦА, 10

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 7.30—«120 минута». 9.30—«Ференц Лист»—5 серитэй уран һайханай фильм. 5-дахи сери. 11.10— И. Л. Андронниковой хөөрөөнүүд. 12.10—«16-тай ба тэрээнһээ дээшэ наһатайшуулда». 12.55—«Музыка моего города»— фильм-концерт. 13.30— Время. 17.00 — «Гостья из будущего»— үхибүүдтэ фильм. 5-дахи сери. 18.05— Мультфильм. 18.25 — «Три рассказа о Москве»— баримтата фильм. 18.45— Фольклорно коллективүүдэй концерт. 19.30— Время. 20.00 — РСФСР-эй духовой оркестр наадаха. 20.15— Дэбжэлтэ, мэдээсэл, соносхол. 20.45—«Ференц Лист» —5 серитэй уран һайханай фильм. 4-дэхи сери. 22.00 — Время. 22.30 — Мэдээсэлнүүд, соносхолнууд. 22.35—МВД-һээ мэдээсэнэ. 22.45 — «Ференц Лист»—5 серитэй уран һайханай фильм. 5-дахи сери. 00.20 — Хүгжэмтэ дамжуулга. 00.40 —«Эхир хүнүүдэй конкурс». Шоу - программа. 02.40—Шэнэ һонин.

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 9.00—Үглөөнэй гимнастика. 9.20— Булагууд. 9.50— Баримтата фильмүүд. 10.20— Савойдо болоһон бал. 12.30— «Семнадцать мгновений весны»— уран һайханай фильм. 4-дэхи сери. УЛААН-ҮДЭ. 17.35 — Баримтата фильм. 18.45— «Номой искусство» гэһэн Бүхэсоюзна XXXI конкурсын шанда хүртэһэн номууд. 19.15 — «Физкульт-ура!»… ба спорт хамгаа… дай ниитэ нэгэн… Баргажанай р… «Сударушка» … Буряад ороной … СКВА. 21.00—… согты, багашуу… танай эрхилхэ … Эстрадна дуу … луушуулай «Ялт… хэсоюзна V теле… хи шата. 24.00—… гын спортоор д… надай дневник.

СУББОТО, 11

ФИЗКУЛЬТУРНИГАЙ ҮДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 7.30—«120 минута». 9.30—«Манай саад». 10.00—«Хүн. Газар дэлхэй. Юртэмсэ». 11.00—Худалдаа наймаанай һонин. 11.30—Эрхүүгэй аялга дуунууд. 12.20—«Москва—Мельбурн» гэһэн телехүүргэ. 13.10—«Пеппи—длинный чулок»—үхибүүдтэ фильм. 1-дэхи сери. 14.15—Ан амитадай аймагта. 15.15—«16-тай ба тэрээнһээ дээшэ наһатайшуулда» гэһэн дамжуулгын хабсаргалта. 17.00—«Политическэ темэдэ хөөрэлдөөнүүд» гэһэн циклһээ. Президентскэ Соведэй гэшүүд дамжуулгада хабаадаха. 18.15—А. Барыкин дуунуудаа гүйсэдхэхэ. 18.40— Уласхоорондын шэнжэлэл. 19.30—«Приключения Шерлока Холмса и доктора Ватсона» —уран һайханай фильм. «Собака Баскервилей». 1-дэхи, 2-дохи сери. 22.00—Время. 22.30—СССР-эй правительствада. 22.40—Кинопанорама. 00.10 —Израилиин филармониин оркестрэй концерт.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 9.00—Үглөөнэй гимнастика. 9.15—Татаарай телевидениин дамжуулга. 10.00 —Радиоактивна үлөөдэһэ бүлалгатай холбоотой экологическа асуудалнууд тухай баримтата фильм. 10.20—Ахалагша классайхидта уран зохёолой дамжуулга. 11.05—«Марафон» —баримтата фильм. 11.30—Дагестанай телевидениин дамжуулга. 12.35—«Гэр бүлэ»— телепрограмма. 13.35—Мультфильм. 13.45—Уласхоорондын шэнжэлэл. 14.45—«Совет Росси—видеоканал. 17.15—«КВН 90». Одессын гүрэнэй университедэй команда болон Москвагай горно ба буладай шудхасын институдуудай нэгэдэмэл команда хабаадаха. 18.55 —Мариин АСС… дуу, хатарай а… церт. 19.45—Дэ… сэл. Соносхол. … болоор дэлхэй… Эрэшүүл. СССР… дын суглуулагд… нууд. Забһарла… «Амгалан но… шуул!» 22.00—… А. К. Толстой … Иванович»— СС… рэнэй академич… трой фильм-зүж… гэн буудалгын … хзйн чемпиона… 02.05—«В маске… —уран һайханай…

ВОСКРЕСЕНИ, 12

БАРИЛГАШАНАЙ ҮДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 9.00—Бултанай эрхилхэ спорт. 9.15—Ритмическэ гимнастика. 9.45—Эртэ үглөөнһөө. 11.00—Эсэгэ орондоо алба хэнэ. 12.00—Үглөөнэй наада зугаагай дамжуулга. 12.30—Аяншалагшадай клуб. 13.30—Элүүр энхэ байлга. 14.15—Хүгжэмтэ киоск. 14.45—«Пеппи—длинный чулок»—үхибүүдтэ фильм. 2-дохи сери. 15.50— Полтавын уран зурааша Леонид Гусагай дневнигһээ. 16.00 —Урдань дайшалхы шагналнуудаар шагнагдаагүй Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу Ехэ дайнай ветеранууд тухай. 16.30—Хүгжэмэй «Мастера России» гэһэн ород оркестрэй концерт. 17.35—Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд. 18.30—«Марафон-15». 20.00—Мультфильм. 20.30—«Мост в тишину»—уран һайханай фильм. (США). 22.00—Время. 22.30—Эстрадна дуу гүйсэдхэдэг залуушуулай «Ялта-90» гэһэн Бүхэсоюзна V телеконкурс. Лауреадууд болон дипломантнуудай гала-концерт.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 9.00—Зарядкада зогсогты. 9.15—Арадай хүгжэмэй концерт. 9.30—Москвадахи эб найрамдалай уласхоорондын марафон. 12.00—Ахалагша классайхидта уран зохёолой дамжуулга. 13.30—«Хани хаприлсаан»—видео… «Аяншалагшадай… —«Совет Росси… 20.30—Мультфи… Эди шэдиин фо… во» ансамбль. … лан нойрсогты, … 21.15—«Россин … заж». 22.00—В… «Варшавские … һайханай филь… 23.40—Мэргэн … спортоор дэлхэй… дай дневник.

Сэнхир экран

ВОСКРЕСЕНИ, 5

ТҮМЭР ЗАМШАНАЙ ҮДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 9.00 — Бултанай эрхилхэ спорт. 9.15 — Ритмическэ гимнастика. 9.45 — «Спортлотогой» тираж. 10.00— Эртэ үглөөнһөө. 11.00—Эсэгэ орондоо алба хэнэ. 12.00 — Үглөөнэй наада зугаагай дамжуулга. 12.30—«Дэлхэйе тойрон» — альманах. 13.30—Элүүр энхэ байлга. 14.15—Уран шүлэгэй долгин дээрэ. 14.30 — Бултанда хабаатай педагогико. 15.20—һайн һайхан дура хүсэлэй нааданууд. Бокс. 17.35—Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд. 18.50—«Гэр байра-2000». Социальна программануудые шиидхэлгын дүй дүршэлһөө. 20.00—һайн һайхан дура хүсэлэй нааданууд. Фигурча һолжоролго. 22.00 — Время. 22.30—Хэтэдээ мүнхэ зүйлнүүд тухай бодолнууд. 22.45—«В знак протеста»—уран һайханай фильм .00.05—һайн һайхан дура хүсэлэй нааданууд. Волейбол. Эрэшүүл.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 9.00 — «Зарядкада зогсогты». 9.15—«Каскад». «Гидропроектын» ба тэрэнэй урданайнь хүтэлбэрилэгшэ С. И. Жугай ажал ябуулга тухай. 9.43 — һайн һайхан дура хүсэлэй нааданууд. 11.00— Мультфильмнүүд. 11.25 — «И в шутку, и всерьез» — киноконцерт. 12.20 — һайн һайхан дура хүсэлэй нааданууд. Баскетбол. Эхэнэрнүүд. Уһан руу һүрэлгэ. 13.50—Сахалинай байгаалиин баялигуудые сахин хамгаалга тухай баримтата фильм. 14.10 — Режиссер Л. Бакрадзиин фильмүүд. «Сердце». Бакулевай нэрэмжэтэ зүрхэ-һудалай хирургиин институдай коллективэй хүдэлмэри тухай. 15.00—«Совет Росси»—видеоканал. «Куд, куд, куда?», или Провинциальная комедия с буффонадой… реминисценци… дээсэлнүүд. 19.00—һайн һ… лэй наадануу… Уласхоорондын… 21.00—«Амгалан… багашуул!» 21… tal»—концерт… Время. 22.30 … гүйсэдхэгшэд… левизионно «Я… курсын гала-ко…

Редакто…

Р. Б. П…

МВД-һээ МЭДЭЭСЭНЭ

Июль һарын һүүлшын долоон хоногой туршада республика дотор 157 гэмтэ ябуулганууд хэгдэжэ, 2 хүн алуулһан, 36 хүндэ зорюута аһажа сохиһон, тоноһон, 2 эхэнэрые хүсөөр эдлэһэн, гүрэнэй, ниитын, үмсын зөөри хулгайлһан 74 хүн баригдаһан байха юм. Мүн энэ үе соо 18 автомототранспорт хулгайлһан, наркотическа бодосуудые хэрэглэһэн 7 ба бусад гэмтэ ябадал хэһэн 23 хүн элирүүлэгдэһэн байна.

Июлиин 24-дэ Зэдэ станцида ажаһуудаг Синюшкин О. Н. һогтуугаар хулиган ааша гаргажа, буу табижа байһаар баригдаа. Мүн энэ үдэшэлэн Улаан-Үдын «Байкал» ресторанай хэрэлсы дээрэ тангадаагүй нэгэ хүн эрхэтэн А. гэгшын «Восток» маркын сарбуугай часы буляажа абаа. Улаан-Үдын патрульно-постовой албанай милициин хүдэлмэрилэгшэд энэ хулгайшаниие барижа, Захааминай районой Үлэгшэн тосхондо ажаһуудаг Хазагаев Э. А. гэгшэ байгаа гэжэ элирүүлбэ.

Муйскын районой Таксимо тосхоной больницада хабһа, һэрээ хухарһан эрхэтэн С. гэгшэ оруулагдаһан байгаа. Мүрдэлгэ хэжэ үзэхэдэ, тус тосхондо ажаһуудаг Титов А. Г. Аюшеев А. Э. хоёр һогтуугаар хулиган ааша гаргажа, тэрэниие сохиһон байба. Июлиин 25-да Хэжэнгэ тосхоной 21-дэхи магазинай хамһабариин байра сооһоо тэндэхи интернат һургуулиин һурагшад, аха, дүүнэр Ширапов З., Б. хоёр 500 түхэриг мүнгэ хулгайлһан байгаа. Мүн энэ үдэр эдэ хоёр райпогой конторо сооһоо 3 электрокалькулятор, нэгэ шэл архи үбэршэлөө. Мүнөө эдэнэр баригдаһай.

Улаан-Үдын түргэн туһаламжа үзүүлдэг больницада хэдэн удаа хүтагаар хадхуулһан эрхэтэн П. гэгшэ оруулагдаһан байгаа. Тэрэ эндээ үни болонгүй наһа бараа. Мүрдэлгын һүүлээр Сучков В. А. хадхаа гээд элирүүлэгдэжэ, хуулиин харюусалгада хабаадуулагдаба. Июлиин 29-нэй үдэр Улаан-Үдэдэ ажаһуудаг Ермолаев М. В. архидаһанай һүүлээр, нүхэрөө нюур руунь һүхөөр дайража, больницада оруулба. Харин өөрөө баригдаа.

Үнгэрөөд байһан долоон хоногой туршада республика дотор харгын-транспортна 33 гэнэ усал болобо. Эндэ 13 хүн наһа бараһан, 30 хүн, тэрэ тоодо 7 үхибүүн хүндөөр гэмтэһэн байна.

Улаан-Үдын дотоодын хэрэгүүдэй таһагуудта элдэб эсын хулиган ааша гаргаһан 669 хүн баригдажа оруулагдаба.

Муу муухай хэрэг хээд, баригдангүй, хоргодожо, тэрьедэжэ ябаһан гэмтэниие элирүүлхэ хэрэгтэ туһаламжа үзүүлһэн республикын ажалшадта Буряадай АССР-эй Дотоодын хэрэгүүдэй министерство баяр баясхалан хүргэнэ. Жэшээнь, хүниие алаһан Мартынов Б. Н., Федотов А. В. гэгшэд ажалшадай туһаламжаар баригдаа. Мүн мүргүйгөөр үгы болоһон Балсукова Л. П., Дырин Д. А. гэгшэдэй бэе олдоһон байна.

БУРЯАДАЙ АССР-эй МВД-гэй ПРЕСС-БҮЛЭГ.

Кино, театр…

Театр оперы и балета

Душанбинский государственный русский драмтеатр им. Вл. Маяковского. «Три поросенка»— в 12, «Корабль дураков»— в 19.

«Дружба»

«Потрясающие приключения мушкетеров»—в 9-30, «Большой»— в 11, 15-20, 17-30, 21-50, «Кокон»— в 13-10, 19-40.

«Родина»

Мультфильмы — в 10, 16, Большой»— в 12, 14, 18-10, 20, 21-50.

«Прогресс»

Красный зал —«Большой»— в 10, 12-10, 14-20, 16-30, 18-40, 20-50. Зеленый зал —«Интердевочка (2 серии)—в 9-50, 16, 20-40, «Игла»… 19.

«Октябрь»

Мультфильмы… …ый детекти… ция «Коопера… 14-40, 16-30, 1…

«Восток»

«Кащей Бесс… 30, «Красное … 19, 21.

«Байкал»

«Лето в раков… 16, «Баловень … рии)— в 18-30,…

«Аршан»

«Красный гал… стер Индия» … 30, 21.

НАШ АДРЕС:
670000, УЛАН-УДЭ
ул. Каландаришвили, 23

Телефоны редакции: редактор—2-50-96, приемная—2-54-54, зам. редактора —2-68-08, зам. редактора —2-62-62, отв. секретарь —2-50-52, секретариат —2-66-76; отделы: партийной жизни и пропаганды —2-60-91, 2-56-23, промышленности и строительства — 2-61-35, агропромышленный —2-64-36, 2-63-86; советского строительства и быта —2-69-58; культуры и школ —2-60-21, 2-57-63; информации —2-34-05; переводов —2-54-93; писем и селькоров —2-67-81; корректорская—2-33-61; выпускающие—2-35-95; собственные корреспонденты: п. Баргузин —91-1-44, г. Северобайкальск —35-73, п. Хоринск—55-6-90, г. Закаменск—31-61, п. Кырен—91-9-79. п. Агинское —3-40-69. Директор издательства — 2-37-32, бухгалтерия—2-33-77, вахта— 2-56-62.

Газета выходит 300 раз в год. Объем 2 п. л. Индекс подписки газеты 50901.

Газета отпечатана республиканской типографией Госкомиздата Бурятской АССР Директор 2-40-45
Заказ № 178.